

Manistsitsinikatahpi Jesus Manistsi- paitapiihpiai

Blackfoot Gospel Portions

This Bible is in the Public Domain and is produced at cost by the Digital Bible Society (dbs.org).

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Language:
Country:
Publisher:
Copyright: Public Domain
Last Updated: 2023-10-20
ID: 51e82be1-1dc7-41b8-942e-592be869937d
ISO: bla
ISBN:

ST. MATTHEW

OT SĪN AI PI.

1 SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiĕxĕsts. 2 Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; 3 Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiĭmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; 4 Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; 5 Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiĭmmiuiaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiĭmmiuiaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; 6 Ki Jesse ikuyiu' David omŭx'nin'a; ki David omŭx'ina ikuyiu' Solomon, annŏk' ake'uŏk itom'itomi-uŏk Urias man'itotsipokaiĭmmiuiaie; 7 Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; 8 Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; 9 Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; 10 Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; 11 Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toŏpikau Babylon; 12 Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; 13 Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; 14 Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; 15 Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; 16 Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiĭmmiuŏk Jesus, anĭstau Christ. 17 David otsĭs'tsits'unoauai Abraham itsipuk' sŭpokosĭnimotseiiu ke'pitappiiu nĭssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭstsits'unoauai David mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiu, matsĭsse'koputtsi; Christ omats'ĭstsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiu matsĭsse'koputtsi. 18 Jesus Christ, otsipokai'isĭnni ũn'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksĭs'tsi, Joseph otak'okemattŏsaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsĭm'istaaw. 19 Joseph om'i mokŏm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mok'aiitsĭnikŏttŏsaie; osĭme'tsitan mŏksĭsĭm'ianĭstŭpskoŏsaie. 20 Ki otai'ksĭmstatosae, Satsit, Ap'ĭstotokiuŏto'tokatatsĭs otsipopŏk'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstŭnnos Mary kŏk'okemattosi, otse'kosatsok Atsĭm'istaaw. 21 Ki ai'aksipokaiĭmmiuiaie okku'yi, ki kitak'anĭstsĭnnikŏttau Jesus: tŭkkŏ, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauĕsts aiakitaikŏmotse'piuax. 22 Itŭn'nitsiuiaie mŏk'itsenŭpanĭstŏsi Ap'ĭstotokiuŏ otse'poawsĭsts, otsipropheti itotse'poawsĭnĕsts, ki an'ĭmai, 23 Satsik, mokŏk'iake ai'akopitappiiu, ki ai'ak-

sipokaiĭmmiuiaie okku'yi, ki ak'anĭstsĭnnikŏttsiuiaie Emmanuel, ito'kĭsasattop Ap'ĭstotokiuŏ ipokai'tappiĭm-mau. 24 Joseph otsipuawk'si otso'kani, ũn'niitsitappiiu Ap'ĭstotokiuŏ oto'tokatatsĭs otan'iipiaie, ki ito'tuyiuiaie otokem'an: 25 Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiĭsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitsĭn'nikŏttsiuiaie JESUS.

2 JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auŏsĭn'ĭm Judŏa, annists'ĭsk ksĭstsiku'ĭstsk, Herod otsĭtsĭnaiipi, Satsik, mokŏk'ietappix umut'autstsiipi apinŏk'kuyi it-sipuk'sipuiau Jerusalem, 2 An'iau, ũnan'ŏk manipok'auŏk Jews otsĭn'aimoaiuaie? Tŭkkŏ, annim' apinŏk'kuyi stai'tappiosi nitsĭno'ũnan okŏkatosim, ki nimut'otopĭnan nŏk'itauatsĭmmimmŏsĭnan. 3 Herod omŭx'ina otokh'tsĭsaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem ĭstokŏnai'tappix ikŏno-nokap'aitsitamiuax. 4 Ikŏnau-moi'piŭsax omŭk'atoiapiekuax ki ai'sĭnakix, sŭp-poŏttsesattsiuax Christ mŏk'itsipokaiipiaie. 5 Ki an'ĭtsi-uaie, Bethlehem, Judŏa ĭstauŏsĭn'ĭm, ũn'nimaie; ũn'anĭstappi prophet osĭn'aksĭn; 6 Ki ksĕsto'a Bethlehem, Judŏa ĭstauŏsĭn'ĭm, kimats'inŭkstsipuaia, Judah ĭstsĭn'ax; Nin'auŏk, ksesto'a ak'itsĭstauasiu ki osto'i ai'akaukŏkitsĭmau nitsitappim'ix Israel. 7 Herod, sĭmi'nikŏtŭssax mokŏk'ietappix, sokap'sŭppoŏttsesattsiuax otsokap'ĭnŏkuyisaie kŏkatosi. 8 Ki itŭpŭt'okŏttsiuax Bethlehem; kian'iu, kŭkko' sokap'apsŭmmok pokau'ŏk; ki ikonoainoeniki, itŭm'ŭtskĭtsĭnikokĭk nŏk'itsitotosi nŏk'it a tsĭm mĭm mosi. 9 Otokh'tsĭsau omŭxina otan'iipiaie, itsĭs'tapuiau; ki satĭsk, anni'isk kŏk'atosiĭsk otsitsinoauaiĭsk umut'autstsiipi apinŏk'uyi otsit-om'akoaiauaie, ki otai'totosi inŭk'sipokai ot'sitaupipi-aie itots'iketsipuyiaie. 10 Otsĭnno'ŏssauaie kŏk'atosi, eks'kamŭk otse'tametŭksuaii. 11 Ki otaitŭpĭs'sau nap'ioyĭs, Mary oksĭs'tsi ipĭnnu'yiauaie pokai'ĭsk, ki ĭn-nĭssi'iau, ki itatsĭm'mĭmmiau: ki otai'pasuk'ĭnĭssauĕsts otakomŭtskotuksuauĕsts, ĭssak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh. 12 Ap'ĭstotokiuŏ papaukŏkianĭstcsax mŏkstaiskĭto'tosau, noke'tsi mok-sokui itŭp'akaiiau. 13 Ki otai'mattosau, satsĭk, Ap'ĭstotokiuŏ sto'tokatatscs papauta'atsiuiaie Joseph, an'ĭsi-touaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksĭs'tsi ki ikŭm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otŭmanĭsto; tŭk'kŏ, Herod ai'akapsŭmmiuiaie inŭk'sipokau mŏks'en-itŏsaie. 14 Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuuax inŭk'sipokau ki oksĭs'tsi ki Egypt itŭp'itappoiau: 15 Ki itau'puaie otai'ĭnsaie Herod, mŏksenŭp'anĭstosi Ap'ĭstotokiuŏ otse'poawsĭn, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ũn'nimaie

nitsit' ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noõsax mokõk'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaistsetükkiu, ki itüp'otokõttisuiax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sõk'umappix ikõn'ainittisuiax; küttaistoki'stuyimix sõk'umappix mat'okõnainittisuiax, umut'otsksinippi otsokap'süppoõtsesattõsax mokõk'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsin ni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki ailm'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asünüu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tükkä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokuia oto'tokatatsis Joseph ot-sipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. ²⁰ An'istsuiaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'õsinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksis'tsi, ki Israel istauõsin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsissi Archelaus otau'atsuaitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittap-posaie; ki Ap'istotokuia otsipapuanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiu; mökenüpanistosaie prophetix otan'iipiax, akanistai'nikõttau Nazaren'aikuun.

3 ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksõkkui, itüs'-ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im itsin'naiisinni aststsiu'. ³ Am'auk annõk' matap'piuõk Isaiah prophet an'iu Nitsitappiua ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists mokõm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki ist-sikõp'okui itsep'siu; ki otso'õssinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokõnai'tappix otokõnita'akax, ki Judæa istokõnai'tappix, ki Jordan istauõssin'im istokõnai'tappix mat'okõnitautaakax. ⁶ Ki nie'tükta Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiax, ki ot-sauum'itsitappiisuests aiinüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'õssax otas'taaissax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauõkõssax otsitüsta'pünükipi, an'istsuiax, Pitseksinau'kosix, tükka' kitan'ikoau kõkanistüpistüpiksatossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'süsksattok matsiin'ists mök'itanistosi kītsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsikasik kītsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kın'un Abrahami; kitan'istopuu Ap'istotokuia, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiu Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' kõts'eksists kaxa'kin it-sipo'toau: kõnai'istsis saiinasissi ak'aikakiaiau ki ak'au-tutsaiu. ¹¹ Okke' kimut'sitüstapinopuu kõkkit-sisauai'tsitasuai: apatots'ik annõk' ai'aksakootoõk aiis'skunitapsiu, nimatsikõkokotopa'tomouats mat-sikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis ai'niimaie, kiauüp'ixtoxixi ot-sit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipikia-pioyis aiakitsiptopotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksists istsi'i matakatsiu'ats ai'aketsinsimests. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tükta ito'to, John mökistsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John paiau'tsimiuaie, ki

otan'ikaie, ksesto'a is ta' pın o kīt, kitaketak'sipuksipat to kõkokotsis'tapinnõksi, ki kumauksipuksipaakiks? ¹⁵ Jesus an'istsuiaie pokitse'tsit annok': nõks'istutsis-inan mokõm'motsitappiisinni. Itümipai'o'kits etomoyi-uaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnõssi, itopitsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'istotokuia otatsim'istaaw itutui'süpinümaie sistsi'i itsinauüni'inai, ki itokhitopi'inai: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsin ni spots'im itunni'u amok'auk nitük'omimokoa, nit-sekõkh'simau.

4 ATSIM'ISTA AW ksist'apiksõkkui itümitüpp'p'uaie Jesus, sauum'itsitappiua mök saksksinnoõsaie. ² Ki nisip'puyi koku'ists, ki nisip'puyi ksistsikuists ot-sit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii itoto'yinaie an'iinai, Iküm'ümeniki Ap'istotokuia okku'i, am'oxim ok'otokixim sistsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki itünis'tsuiuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otspaitappi'iuats napaien, Ap'istotokuia maoui' umutokõ-nai'poawsists aiakotsepaitappiui. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitapip'piok Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis, ⁶ Ki an'istsuiaie, Iküm'ümeniki Ap'istotokuia okku'i, inis'suiuuñit: sin'aip, akanistsuiax oto'tokatatsix ksesto'a: ki otsu'auests kitakitotsiket-sienokiau, kokõt'sists kõkstai'tükõkhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itünis'tsuiuaie, mat'sinaip, kimataksaksksinoau'ats Nin'a, kitap'istotokä. ⁸ Sauum'itsitappiua spaitstükki ot-sittümmi'pikaie itaiistummüt'tsiikaie kõnauau'õsinists ki itsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsuiaie, am'ostsim kõnauau'õsinists kitak'okoto, apis'tuksisanopieniki, at-sim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itüman'istsuiaie, Mıs'taput, Satan: sin'aip, Nina Ap'istotokuia kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki ot-spum 'okax. ¹² Jesus otokh'tsimi John een'õsaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, issoots'i omük'sikimi ai'aketsksõkkui Zebulon ki Nephthalim: ¹⁴ Isaiah otse'poawsin möksenüpanistosi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephthalim istau'õssinni o mük'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immau: ki anniks'isk matap'pixk auõssin'ni ein-sin'ni itstsi'ipi ki einiu'tüxissinni itstsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüp-sokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokõk'itsi-manı äststsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'õkassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yiuax aiis'kunnimotseyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' anistau Andrew, isksim-matük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauuaie, tük'ka itomik'aitappiisau. ¹⁹ Ki itünis'tsuiax, noksüp-pa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atom-ik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O müt'tükkioti matsitsinnuyeiuaax mat'toskünimotseyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnyuiax ak'iosatsis, Zebedee, iin'ouaie, aip'simiax otomik'atsuaux: ki itsin'nikõttisuiax. ²² Ki ipit'skittsi-

iauaie un'ouaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokõnau'õssinni itap'auauõkau, otatoia-pioko'auësts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauësts ikõn an'küt-tutuyiuax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikõnauanetünistopaie Syria istau'õssinni; ki ikõnai'oktokosix, ki amianist-sipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap' pixk sauumitsitappi-uä itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikõni-tautsippotoiaix; ki ikõnau'kuttutuyiuax ²⁵ Ki Galilee istokõnai'tappix ikõnaw'pokiouiauaie, ki Decapolis, ki Jeiusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istõkon-ai'tappix matsekõnaw'pokiou'iauaie.

5 Ki otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otap'pissi otsitappim'ix ototaakax: ² Ki itsi-pa'kuiakiu ki itüksinim'atsiuax, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëttsipõppuauëxk ikik'in'etükkiisk, etam'etükkiau: spots'im istsin'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau. ⁴ Au'yesix etam'etükkiau: aiaksikiawpiksistotoiaiu. ⁵ Ikkinap'itappiix etam'etükkiau: ksök'kum otaksinan'oaiau. ⁶ Ino'tättomix mokõm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix mokõm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyian. ⁷ Kimap'i'tappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau ⁸ Ksikus'skëttsipõppix etam'etükkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokiuä. ⁹ In-üs'tsetappix etam'etükkiau: akanistainikõttaiu Ap'istotokiuä o'kosix. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoiaiu otõkommo'tsittappiuõsoauësts etam'etükkiau; otsinan'oaiau spots' im istsin'naiisinni. ¹¹ Oksis'totokeniki ki maka'pi sitsip'sükoeniki, ki aisimmim'mot-senikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai. ¹² So poke'tametükkik, spopai'piik; kitakitakai'sakin-nosüko spots'im: apatots'ik neto'yik ünninetoksistotoyiuax Ap'istotokiuä otsiprophetix. ¹³ Kësto'akauk ksök'kum iststistsixipoku: atstosai'e umut'aiawxipi it-six'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksitsix-ipokuistutsip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki ak-itsitautütsamiai'osi. ¹⁴ Kësto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis aitokittokhi netum'moyi matokotsiksistatop'ats. ¹⁵ Matap'pix matotstsim'axauaie anak'imatsis mökitsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau itai'süpanakimatsopi, ki matap'pix itsips'taupix napi-oyis itokõnnauan'akimaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsis istot'ünnasayit matap'pix mök'itsinniisau kitawx'istut-sipists mök'itstaküttosauaie kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nõkitünnistupipotsisau okök'itsimani, ki prophet ix otün' issuai: nimatütoto'pa nõkitün-nistüpipotsisau, nimut'oto mök'itsüpanis'tsistutsisau. ¹⁸ Kitau'münistopuau spots'im ki ksök'kum otsauo-mai'tsinikasi, ki okök'itsimani otsitsauomsüpanistsiopi tüks'kai sikük'sinaksin okök'itsimani itstsi'ipi mat'akit-sinikauatsaie. ¹⁹ Annök tukskai am'ostsim inüxe'poaw-sists kütta'aksistutsimõkaie, ki ai'aksksinimatsokax matap'pix mök'staistutsisaxaie, ak'anistainikõttau in-üks'tsim spots' im; annök' ai'aksistutsimests ki ai'ak-sksinimatsokax matap'pix möks'istutsimësts, ak'anis-

tainikõttau omük'sim spots'im. ²⁰ Kit an'istopuau ki-tokõmotsipaitappiisinni saais'tüpükuiõkhsissi Scribes ki Pharisees ot'okõmotsipaitappiisuësts kimatakitsip-ipuauats spots'im istsin'naiisinni. ²¹ Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiau, Pinuye'nikik: ki an-nök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie okök'itsimani: ²² Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie okök'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni ots'tsiimiaie. ²³ Puksipip'potomniki kitak'iksistomüt-skotüksinni nato'apioyis, ki isksinim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok, ²⁴ Ün'nim altar istsskit' kitakiksistomüt-skotüksinni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksësto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüs'tkotoat kitsiksist'omütskotüksinni. ²⁵ Kipin-nüstseimis kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kõkstaiistapipok au'kõkitsimiai, ki au'kõkitsimiai ök'staukotsei eënake'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'inükiopi, ²⁶ Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. ²⁷ Kikai'okhtsipuau otanipuauësts ükkaiiap'ix, Kimatakauõkotapuaua: ²⁸ Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümmiuök ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauauõkauttseuaie u'skëttsipõppi. ²⁹ Kinet'oopsi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mis'tüpapiksistsis: ökh'siu tüks'küma mök'saii-nakuaiissi koõpspi, ökstaiss'tupapiksist kostüm Gehenna. ³⁰ Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mis'tüpa-pixit: ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaiissi, ök-staiss'tüpapiksist kostüm Gehenna. ³¹ Ük'auanistop an-nök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani ünnianist'okotsis ik-siuo'isinaksin: ³² Ki kitan'istopuau annök' aiaksiksiuat-siuök otokem'ani, otsauomauau'õkotasi, nokets'inai otauõkotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiu-atai'isk itau'õkatau. ³³ Stsik'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuauësts ük'kaiiap'ix, kimataksiksistap-atauüni'pa, ki, kitakitauanistau Ap'istotokiuä ki-tatauün'issinni: ³⁴ Ki kitan'istopuau, Pinüt'auunik; spots'im pinitüpütauunik; tük'ka Ap'istotokiuä ot-spiso'pötsisaie: ³⁵ Ksök'kum pini'tüpütauunik; itsis-suikau'piu: Jerusalem pini'tüpütauunik; tükka Omux'ina ot'akapioyimaie. ³⁶ Kimat'akitüpütauunipa kotokõn', kimatkotsiksistutsipats nitu'kuyekai ki ki-matokotsixistutsipats. ³⁷ Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ke-tauanieniki, mat'ökhsiu. ³⁸ Kikai'okhtsipuau, ük'auanistop sauau'toainiki moõps'pi, kitak'okõtanistoto: ki sauau'tsiminiki mokhpe'kinni, kitak'okõtanistoto. ³⁹ Ki kitan'istopuau pinstsimim'motsemis sauum'itsitappiua: ki annök' kitakauaiak'ioök kīts-sets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'. ⁴⁰ Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kõkitsimiai, ki stakhts'isokõsim mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokõsim. ⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskkak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni. ⁴² Annök' kitau'kõmõnikök, ko'tsis, ki annök' ki-tai'akükumatükok, pino'tükaatsis. ⁴³ Kikai'okhtsipuau

ũk'auanistop kitak'ũkomimmau kitopokau 'pimokã ki kitak'aukĩmaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'istopuau ũkomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk õkhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatamosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksis-totokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk; ⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kĩn'ou spots'im: tũk'ka ikkũnats'iuai natos'i sauum'itsitappix ki õkh'sitappix, ki soio'tũmstuyiuax mokõm'otsitappix ki sau'okõmotsitappix. ⁴⁶ Ukomim'mainoinikiau anniks'isk matap'pixk kitũk'omimmokoauixk, tsaak'anistappiuats kisa'kinosuai? Kũttomũnistauũkomimotsein'axau publicanix? ⁴⁷ Ki namiksematsim'ainoinikiau kixkokoax, tsanistapiu'ats kumutaumotsapiau stsik'ix? Kũttomũnistaksematsimotseiu'axau publicanix? ⁴⁸ Ki sũp-puiap'sik manist'sũppuiapspi kĩn'ou spots'im.

6 ISKSKATS'IK kõkstau'kõmmotsitappiisui matap'pix kõkainu'yissi; ikũmits'tsiki kĩn'ou spots'im kimataksakinosũkoauats. ² Mak'aumũtskotũkkieniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapokõmotsitappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki moksoku'ists, matappix mõksĩnnu'yissax. Kitau'mũnistopuau sakino'sattaiau. ³ Ki aumũts'kotũkkieniki pinsksĩn's i'aksissautsĩs kinet'otsisi otai'istutsipi; ⁴ Mõksisim'si kitaumũts'kotũksĩnni; ki Kĩn'a, aisimmiũs'sũppiuõk, kitaksĩnnoam'sakinosũk. ⁵ Ki atsĩmoi'ikainoeniki pinet'omanistsik aiksistap'okõmotsitappikasix: otũk'ometsĩmanoaiu mõkauatsĩmoikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeĩsts, matap'pix mõksĩnnu'yissau. Kitau'mũnistopuau, sakin'o'sattaiau. ⁶ Ki Ksẽsto'a, a'tsimoiikainiki, istsi'piko'koko'ai, okim'ĩniki, a'tsimoiikamĩs kĩn'a ai'simmiapsiuã; ki kĩn'a, aisimmiũs'sũppiuõk, kitaksĩnnoam'sakinosũk. ⁷ Ki atsĩmoi'ikainoeniki piniksistape'puawtsis, manistaiksistapepoattopiauaie saie'tũkkix: tũk'ka ũs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyissau. ⁸ Pinet'omanistsik, tũkka Kĩn'ou isksĩnim'ests kitsipu'ĩnakitsipists kitsauo-mauan'istopi. ⁹ ũnanistũtsĩmoikak: Nĩn'an spots' im kitsitau'pipi, ũnanistatsim'metsis kitsĩn'ikõsim: ¹⁰ ũnanisto'tos Kitotũmap'sĩnni: spots'im Kitsitsi'tan kanis'tutsipi, annom' ksũk'kum nokũt'anistutsit: ¹¹ Annok' ksĩstsiku'ik nokkok'ĩnan aau'õssĩn: ¹² Ki ũniksksĩn'it'au nitsauum'itsitappiisĩnanẽsts, manistũs'ksĩnoawpi anniks'isk matap'pixk nitsauum'itsistotokinanixk: ¹³ Ki pinistskim'ũkĩnan, ki nokitsikõmotse'piõkĩnan Sauum'itsitappiuã; kitũsk'sainaniau nĩn'naiisĩnni, ki otũnmap'sĩnni, ki istsapĩna'sĩnni. Amen. ¹⁴ ũnnikksĩnno'ainoeniki matap'pix otsauum'itsitappiisauuẽsts, Kĩn'ou spots' im kitak'okksĩnokoau. ¹⁵ Ki sauokksĩno'ainoemki matap'pix otsauum'itsitappiisauuẽsts, Kĩn'ou Spots'im kimatakokksĩnokoau'ats. ¹⁶ Kũttaioyienoeniki pinomũs'sũppik manist'omũssũppipiau ksĩstapokõmotsitappikasix: tũkka iksĩstuts'imiau ostokso'auẽsts, matap'pix mõks'ksĩnoõsax kũttau'yiau. Kitau'mũnistopuauũk'otsimiau saiakinosat-

topiau. ¹⁷ Ki ksẽsto'a, kũttaiau'yeniki pu'ikĩniit, ki issĩs'kiosit; ¹⁸ Matap'pix kõkstai'iskĩnokiau kikũtauyi, kõksksĩnnu'yissi Kĩn'a aisimmiũssũppiuã: ki Kĩn'a aisimmiũs'sũppiuã kitaksĩnnoam'sakinosũk. ¹⁹ Pinaumoi'potosik akau'tsapsĩnni annom' ksõk kum, apũn'ix ki apĩsu'yei otsits'oyipi, ki kõm os'iepĩtsix otsipis'sax ki ot-sikõmos'sax: ²⁰ Ki aumoi'potosik akau'tsapsĩnni spots'im, apũn'ix ki apĩssu'yei otsitsau'oyipiau, ki kõmosiepĩtsix otsitsauaisisũppokatũn'akiipiau ki otsit-sauai'kõmospiu: ²¹ Itstsi'piau kitsinan'ists, ũn'nimauk ku'skẽttsipõppi. ²² Mostũm'i ista'natsii moõps'piina; nituks'kũssi koopsi, kostũm' ak'otuitsiu anat'sii: ²³ Ki koõps'pi minix'issi, kostũm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsĩspsts'tsiik kostũm'i ski'natsĩssi maum'aumũko ski'natsĩnni! ²⁴ Tukskũm matap'pi matokotsapotomoyuatsax na'tokũmix nĩn'ax: aksikũmökkĩmiu tukskũm ki aks'ikũmũkomĩmmiu stsik'i; akikũme'eniu tuks'kũm ki aksikũm'istsimmiũm stsik'i. Kimatokotapotomoauaxau Ap'istotokiuã ki sauum'itsitappiuã. ²⁵ ũnnikaie kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisĩnni kitaks'oattoppi ki kitak'sĩmattoppi: ki pinap'itsitatoat kostũm'i kitai'aksũpskawsattoppi. Tse'ka isskĩts'tau opai'tappiisĩnni ki aau'õssĩn, mostũm'i ki istotos'ists? ²⁶ Sũm'mokau paiu'tax: mat'omaiĩsimmauaxau ki matomaipokiakiuaxau, ki matomaumoipotũkkiii'axau ĩnsim'apioyists; ki Kĩn'ou spots'im ai'ĩssoyiuax. Tũkka' isskĩts'tau, ksẽsto'a ki osto'auai? ²⁷ ũs'tainoeniki kõk'spitappiisui, tsiksĩm a' ak'aatspitappiiu? ²⁸ Kumauk'apaitstatop-puaisksistsaii istotos'ists? Sat'sikau anat'suiopokists itai'sũskiiu; matapotũkũu'astsau, matapĩs tutũkũu 'ãsts'au istotos'ists. ²⁹ Ki kitan'istopuau Solomon otst-sap'istotossi mat skĩt stom'atsẽsts annists'isk suo'pok-istsk. ³⁰ Is'totosatstopiẽsts saiũs'kiĩsts manistis'totosat-stoppiẽsts annists'isk annok' ksĩstsikuik na'paitappiisk ki apinõk'wis apittũp'apĩxipiau istsi'i: kikũttomaik-staiĩsttũpĩstotosatskokoauats, kitsenũk'au-maitũkkipuu. ³¹ ũn'nikaie pinapai'tsitatoak kõk'anĩs-suai Tse'a nõks'auattopĩnan? Ki, Tse'a nõk'sĩmattopĩnan; ki, Tse'a nõks'istotosattopĩnan? ³² (Tũk'ka annists'isk, Gentiles ap'ũssatsimẽsts:) Kĩn'ou spots'im isksĩnim'aie kitsim'mũkitatosẽsts. ³³ Ki Matom'apsatsik Ap'istotokiuã otĩn'naiisĩnni ki otokõmotsitappiisĩnni ki annists'isk kitak'ũtokõnokokẽsts. ³⁴ ũn'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis ak'apitsitasu. Tuks'kai ksistsikui, maka'pi sup'anistsiu.

7 PINOKÕK'ITSIMAK ki kimatakokõkitsimũk o'a ² Kanistau'kõkitsimapuau kitakanistaukõkitsimũkosuai; ki kanistau'kotawpi kitakanistau'kuyissi. ³ Ki kumauk'satsiks kũskũn' osũppa'kõmosĩnni, ki kimatstatopats kitomũksũppa'kõmosĩnni? ⁴ Ki kikũt-taukot'anistau kũskũn' nõk'sauautsĩssi kitsũppa'kõmosĩnni; ki sat'sit, omũk'o kitauũtsũppa'kõmosĩnni? ⁵ Kitsiksistapo'komotsitappiansi, Matom'-sauautsit kitomũk'sũppakõmosĩnni, ki kitakotũmsokapsatsip kõksauautsĩssi kũskũn' o sũppa'kõmosĩnni. ⁶ Annists'isk

natoap'istsk piniko'tokau imitax, ki pearls pinitüp'istü-papixikau ak'sinix, öksikkümitauau'ökaiau ki akotü-motükau'auyiau ki kitak'otümsixipok. ⁷ Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitak-sikauai'pixik. ⁸ Anniks'isk matap'pixk au'kömönixk au'kuyiiu; ki annök' ap'satsimök, au'konimaie: annök istok'iakiuök, otak'sikauaipixikaie. ⁹ Tükka' nün'naua, auköm'önistüssi okku'i napaiën, aiakokotsuaie okotoki? ¹⁰ Ki auköm'önistüssi mammi', aiakikotsuaie pítse'ksína? ¹¹ Ksësto'au, kitsauum'itsitappiiuau, isksinim'enoainiki kök'okotosuai ko'kosoauax ökh'sists, Kín'oua spots'im küttoimaiakokotsiu'atsax ökh'sists anniks'isk matap'pixk otau'kömönixk? ¹² Kanist'sitsitatonpai matap'pix kökünüstsitsitaiïssuaiau, kitak'ünist-sitsitattaiau: ünnianistap'piu okök'itsimani ki prophetix otse'puawsuai. ¹³ Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiiu akotap'sinni, ki akai'tappii it-sipim'ix: ¹⁴ Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiau; ki unna'tsittappii ikon'imix. ¹⁵ Stim'nokau ksist'apatoiapiekuax kit'sitotaakixk emük'ikinaistotosixk, ki o'pistokini itapis'onot-siau. ¹⁶ Kit-aks'ksinoaiu otsin'asoauësts. Matap'pix küttoautuyiu'atsauax ksissi'ix mün'ists, ki ksist'apsüskiists küttoautsim'axau figs? ¹⁷ Neto'i könai'ökh'sistsix ai'ökh'sinasiau: ki makap'istsix makap'inasiu. ¹⁸ Ökh'sists matokotokapinasiu'ats, ki makap'ists matokot'ökh'sinasiuats. ¹⁹ Könai'istsix küttaökh'sinasiix kakiok'au, ki is'tsi itsis'tüpapiksistaiau. ²⁰ Ün'nikaie kitaks'ksinoaiu otsin'asoauësts. ²¹ Könai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokönitai-pim'axau spots'im istis'in'naiisinni: annök' ap'istutsimök Nin'a spots' im otsitsit'aniaie, ai'akitsipim. ²² Annik' ksistsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, niküt-tomaisitsipspinanats kitsin'ikösim? Ki niküt-tomaisüskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikösim? Niküt-tommutaipissatskaspinanana kitsin'ikösim? ²³ Ki nitakotümanistaiau, kimats'ksinopu aua; Mistüpa'akik, ksësto'au kitsauum'itsistutsipuaii. ²⁴ Annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk aks'istutsiu mokökiin'ai annök itokhit'okoiskauük ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik' napi-oyis itot'süppu; ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokh'itokoiskau ok'otoki. ²⁶ Ki annök' aiokh'tsimiuök annists'isk nitse'poawsistsk, ki matsistutsim'atsësts aks'istutsiu mattsapsin'ai, annök' itokhit'okoiskauük spöts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni. ²⁸ Ki ün'nitsiu, Jesus otaksiste'poat-tosësts annists'isk epo'awsistsk, matap'pix skaie'tükki- au otsksinimats'tüksinni; ²⁹ Ototümap'sinni itüs'ksinimatsiuax, ki sinak'ix manistüs'ksinimatsawpiax, matüsksinimatsiu'atsax.

8 OTSIN'NĪSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii itopoki-uo'iauaie ² Ki, satsik, nün'uau leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmimmokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, at-si'tatominiki kitokotsiksixistotok. ³ Ki Jesus itsau'ksikün-

stsiakui, ki itsixen'iuaiie, ki an'iu, nitak'anistutsip; ksik-sit'. Ki soksiksik'suaie. ⁴ Ki Jesus anistsuaie, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mis'taput, annis'tsinnosattsis nato'i'apiekuün, ki aniiik' otan'ipik Moses issa'kumüt-skotoat möks'ksiniisau. ⁵ Ki Jesus otsito'taiipiissi Capernaum, eën'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kömönikaie, ⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrök' nitapotomokök noko'ai itsis'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuünüm. ⁷ Ki Jesus an'istsuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eë-naken'ai an'istsuaie, Nin'a, nimat'sipumapsa kökit-sipissi noko'ai: kakse'puyit, ki annök' nitapotomokök ak'okuttutoau. ⁹ Nësto'a nitap'otomoki, ki eën'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mis'taput, ki ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annök' nitap'otomokök nitan'istau, am'oi ünnianis'tut-sit, ki au'anistutsimaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsimsaie, skai'etükkui, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau manist'omükopi otai-mai'tüksinni nimatünistokonip'ats Israel istauöšin'im. ¹¹ Ki kitan'istopuau akai'tappii umutautstsiipi apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im istin'naiisinni. ¹² Ki nün'naiisinni istokos'ix ak'satüpk-sistsiuax ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'kinan ak'itstsiian. ¹³ Jesus an'istsuaie eënen'ai mis'taput, kanist'aumaitükkipi kitakünisttutoko ki annök' otap'otomokök itsok'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsitsipis-saie Peter oko'aiaie, nannuyiuaiie otokem'ani o'ksistsiaie itsis'tokhaitsiinaie, ai'okhtokim püs'tsimesinni. ¹⁵ Ki kaien'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki itsipuu', ki ito'yiuax, ¹⁶ Autükkus'si ito'tsipotuyiauaie akai'tappiiu sauum'itsistaawx pakh'tokinattsiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpkisistsiuax staawx, ki ikut'tu-tuyiuax ikönai'okhtokosix: ¹⁷ Möks'enüpanistosiotan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simësts kitsauüt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomësts kitokh'tokosinunists. ¹⁸ Jesus otsinno'össax akai'tappiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mök'opümмосau. ¹⁹ Ki tukskümini aisinaki'ina itoto'yinaie ki an'istsuaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo. ²⁰ Jesus an'istsuaie, ota'tuyix au'öttsimaniau, ki paiu'tax au'yiii; ki Nün'nau okku'yi matsistokhotom'atsaie otokön'. ²¹ Ki stsik'i otüsksinimats'aie an'istsuaie Nin'a, nökötomitappo nököakitsösi nün'a. ²² Ki Jesus an'istsuaie, süppa'kit; ki enix ünänistak'itsösauax enix. ²³ Ki otsüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksinimatsax ipokitsüppo'piax. ²⁴ Ki satsit iek'opaikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis; ki ai'okau. ²⁵ Ki otüs'ksinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiikiauiaie, Nin'a kömotse'piokinan: nitaks'inetspinan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itümit'sipuu, ki ai'sitsipsattomësts sopu'ists ki pai'kimskaiists; ki ikönau' maitsiësts. ²⁷ Ki nün'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsökhtanistap'nanökhtauts, sopu'ists ki omük' sikimi manistse'tokësts? ²⁸ Ki otöpümmo'si Gergesenes istauöšin'im ito'tatsemi-

auaie natsitappii sauumsistaawx pakh'tokĩnattsiiikiax, aken'imanists itsũx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsĩmattopĩnan, ksẽsto'ã ki nẽstũnan, Jesus, Ap'ĩstotokiuã okku'yi? Kikũt'tautotopa kũkĩtsikĩmatsĩstotoksĩnan otsauomo'tosi itaiksĩstsiku-miopi kũk'kĩtsikĩmatsĩstotoksĩnan? ³⁰ Ki Pĩstsĩksi'pio akaiẽm ak'sĩnix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kũmũnĩstiauaie ki an'ĩstiauaie, saiai'pixikĩnaniki, nõk'itsipĩsĩnaniau ak'sĩnix. ³² Ki an'ĩstsiuax kũkku'. Ki otũksax, ak'sĩnix itsipim'iax: ki, satsit, kũnak'sĩnix itsĩn'aukskasiau inno'tsĩstũppakui, ki omũk'sikĩmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki anniks'ĩsk matap'pixk ũks'kũmiĩskax itsĩs'tũpaukskasiau, ki akap'ioyĩs itsipim'iau ki ai'itsĩnikũttũsiauax, ki anniks'ĩsk matap'pixk pakhtokĩnattsixk sauum'itsistaawx mats'itsĩnnikũttũsiauax. ³⁴ Ki, sat'sit, Kũnai'tappix ikũnai'sũxkitsĩmiau akap'ioyĩs mũkittotatsemũsau Jesus: ki otsĩnno'ũssauaie, au'kũmũnĩstiauaie mũks'ĩstapusaie otau'ũssuai.

9 KI itsũppo'piu akh'iosatsĩs, ki ito'pũmmo ki otauũtakap'ioyim ito'to. ² Ki, sat'sit, itotsĩp'iauaie nĩn'nau, ai'pakhpuyiu, ĩstokhai'tsiu ũksĩn': Ki Jesus otsĩnĩs'saie otaumai'tũksuaiax anĩstiauaie ai'pakhpuyiuã, Noko'a, ũkh'sitũkkĩt; kitsauum'itsitappiisĩsts ĩskĩnip'iau. ³ Ki, sat'sit, stsĩk'ix ai'sĩnakix ĩstai'au am'o (nĩn'nau) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus ĩskĩnĩm'ẽsts otũs'tapuauẽsts ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi ku'skẽttsipũppuauẽsts? ⁵ Tsĩm'a ksĩstspa'pi, kũk'ansi, kit sauum' itsitappiisĩstsĩskĩnip'iau; ki kũk'anĩsi, Nipuat' ki auũkat'? ⁶ Ki kũks'ksĩniisuai Nin'a okku'yi ikũts'ksĩnĩmẽsts sauum'itsitappiisĩsts annom'ksũkkum (itũm'anĩstiauaie aipakhpuyii) Nipuat', matsit'kitũk'sĩn, koko'ai is'taput. ⁷ Ki itsipuu' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappiĩ otsĩnĩs'sax, skai'etũkkiau, ki a'tsĩmmĩmmiauaie Ap'ĩstotokiuã annũk' ikotsiu'ũk matap'pix otũmap'sĩnni. ⁹ Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiaie nĩn'nau, an'ĩstau Matthew, itaupiĩ'nai itai'ponitapiaie, ki an'ĩstiauaie Sũppa'kit. Ki itsipuu' ki pokio'attsuaie. ¹⁰ Ki ũn'niĩtsiu Jesus otsĩsĩps'taupĩssi nap'ioyĩs, otau'yĩssi, sat'sit akai'tappiĩ publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otũs'ksĩnĩmatsax. ¹¹ Ki Pharisees otsĩnno'ũssax, itũnĩs'tsiauaax otũksĩnĩmats'axaie. Kitsĩn'aimoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix? ¹² Jesus otokh'tsĩaie, an'ĩstsiuax, anniks'ĩsk matap'pixk ikut'totoaxk matsĩmmũki tappi'uauxau assokinakki, anniks'ĩsk matap'pixk ai'okhtokosixk kĩmũk'ĩttappiĩau. ¹³ Is'tapuk, ũs'ksĩnik manĩstap'ipi, nitũkh'sitsip kĩm'apiisĩnni, ki nimatũkhsitsipats ikĩt'stũksĩnni: tũk'ka nimat'ũtotopa nõk'ainikũttosau mokũm'otsitappix mũks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otũs'ksĩnĩmatsax otsitũm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanĩstapiu'ats nimutsauau'yipĩnan nẽstũn'an ki Pharisees, ki kĩtũksĩnĩmatsax kũttaisauauyiu'axau? ¹⁵ Ki Jesus anĩstsiuax kũttaukotau'yiesiuaxau man'okkemiuũk

oko'ai ĩstokos'ix, itsa'kiitawpĩssi man'okkemiuũk? Ki annists'isk ksĩstsiku'ĩsts ak'otoiau man'okkemiuũk otai'akitotoawpĩstskaie, ki akotũmsauau'yiau. ¹⁶ Kimatanip-sospuau makap'isokũsists; annik' psak'sĩnik aksoksipinikau ki saku'apĩnikan aksistũpaipinikau. ¹⁷ Matap'pix matomaisũppasuyĩnĩmẽsts mani'ĩsts mĩn'iokeĩsts ũkautokeĩssuyĩnĩsts, ũks'kakũmipinikau ũk'autokeĩssuyĩnĩsts, ki mĩn'ioke ak'saikĩmsskau, ki aks'iksistsuyĩnasiau: Manĩn'iokeĩsts itsũppa'suyĩnĩmiau man'otokeĩssuyĩnĩsts ki ai'aketũkhsiau. ¹⁸ Otsakiaisĩsĩp'sattosax annists'ĩsk epo'awsĩsts, tukskũm'ĩni eenakin'ai itoto'ĩnai ki a'tsĩmmĩmmiauaie, ki an'iu, Nitũn'na ũk'ainiu; puk'siput ki kotsĩs'i tsĩxen'ĩs, ki aks'ipui tappiũ. ¹⁹ Ki Jesus itsipuu', ki itopokom'iauaie, ki otũksĩnĩmatsax mat'opokomiauaie. ²⁰ Ki sat'sit ake'ua, au'atũnikau ũksaumawksaikĩmskau otok'tokossĩnni na'tsikoputtuyi stuyi'ĩsts, itsũp'paatsiauaie, ki itsix'enĩmaie opekakũn'ĩmaniaie: ²¹ Tũk'ka, ĩs'tau, ksen'ĩmĩniki opekakũn'ĩmani, nĩtak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tũkkau; ki otsĩnno'ũssaie, itũni'u, Nitũn'na, ũkh'sitũkkĩt, kitaumai'tũksĩnni kumut'okuttotoko. Ki ake'ua annik' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsĩto'taiipiisĩ eenakin'ai oko'ai, ki otsĩnno'ũssax au'yiesĩ ki matap'pix eĩs'tsekĩniau, ²⁴ An'ĩstsiuax, anĩs'tapaauk, ake'kuũn matseniu'ats, ai'okau. Ki itai'ĩmiauaie. ²⁵ Ki otsĩs'tũpskoũsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsĩmaie, otsĩs'iaie, ki ake'kuũn itsipuu. ²⁶ Ki otap'ĩstutsipi, annik' auũsĩn'ik, motũs'ksĩnĩpaie. ²⁷ Ki Jesus otsĩstũpaumatat'atossi, na'tokũmi naps' tsix nĩn'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kĩm'okĩnan. ²⁸ Ki otsĩsipĩs'si nap'ioyĩs, naps'tsix itoto'yiauaie: ki Jesus an'ĩstsiuax kikũtau'maitsipuan nõk'okotũnĩstutsĩs? An'ĩstsiuaie A, Nin'a. ²⁹ Itũm'itsixeniuax oũps'puauax, ki itũni'u, kanĩsto'maitsipuai, ũnnianĩstsĩs'. ³⁰ Ki itsikau'opii oũps'puauax: ki Jesus saiemiuax mũkstanĩs'tosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai, otsĩs'tapusau ikũnai'tsĩnnikoyiauax matap'pix annik'auũsĩn'ik. ³² Ki otũksax, sat'sit ito'tsĩpiauaie kũttaiai'puyiaua sauum'itsistaaw pakto'kĩnattsuaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw ot-sai'piksĩstũssaie, kũttaiai'puyinã itse'puyiu: ki kũnaitappix skai'etũkkiau, ki an'iau, matsĩkainip'ats Israel ĩstauũsĩn'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsĩn'aimoauai itai'saipiksĩstsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauũk kau kũnau'akapioyĩsts, ki inũk'akapioyĩsts, ki itũs'ksĩnĩmatstokiu ota'toiapioyimoauẽsts, ki ai'semokiu nĩn'naiisĩnni ĩstũkhs'itsĩnikĩsĩnni, ki ũk'kut-tutsĩmẽsts matap'pix otokũnai'oktokosuauũsts ki otokũnau'atũnikauũsts. ³⁶ Ki otsĩnno'ũssaie otappiisĩn'na, kaiĩm'iauaie, tũkka ũs'tsĩmsiu, aneto' manĩstau'anetopiax emũk'ikĩnax saĩts'tsĩssi ũks'kũmoku-ua. ³⁷ Itũman'ĩstsiuax otũksĩnĩmatsax, akauo'yi in-sĩn'manĩsts, ki ap'otũkkix unna'tosĩmiau; ³⁸ Atsĩm'oi-ikũttok ĩnsĩm'manĩsts ĩstsĩn'nau mũk'itũpskoũsax otĩn-sĩmmanĩsts apotũkkix.

10 OTSIPUK'SŪPINNIKŪTŪSAX na'tsikoputtsiau otũksĩnĩmatsax, ikotsiu'ax otũma'sĩnni

mök'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'ökuttut-sisax amian'istokhtokosists ki amian'istatünikësts. ² Na'tsikaputtsixk itoköt'tsiuax otsin'ikösoauësts am'ostsiaukiësts; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annök' publicanök; James, Alphæus okku'i. Ki Leb-bæus, mat'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annök' aien'üpanistsiuökaie. ⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itoköt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'isttsiuax, Gentiles oksoku'auësts pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauësts pinüt'sitsipik: ⁶ Ki Israel oko'au otomük'ikinaumix ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'ökainoniki sem'okik, ki anik', spots'im istsin'nai-sinni aststsiu'. ⁸ Ai'oktokosix kut'tutokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksistoko'tükkik. ⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpop-umatsopuauësts, ¹⁰ Assuia'tsiman pinots'ik aumat-to'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokösists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükküä ak'otsimaie otso'ösin. ¹¹ Annik' akap'ioyisk kitai'akitsipipika süppo'öttsesatsik annok' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauomai'süskitsissuai. ¹² Ki pim'inoainiki nap'ioyis, ksematsim'attok. ¹³ Ki ökhs'issi nap'ioyis ünnianistsi-to'tos kitsin'nüstseisuauësts; ki sauökhs'issi ünnianistska'atok kitsin'nüstseisuauësts. ¹⁴ Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauotsimikök kitse'poawsists, süskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk sotsik'asattok. ¹⁵ Kitau'münistopuau akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorra ak'skitstom annik' akap'ioyisk. ¹⁶ Sat'sik emük'ikünax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanists'st'üpskopuau: mokök'ik manistsokökipi pitse'ksünax, ki ikünaps'ik manistikünapsi kükku'ix, ¹⁷ Ki üsk'skümokau matap'pix; kitakaumüts'kaukoau akök'itsimani, ki otatoi'apioyimoauësts kitakitaipstüsisstipis'okoau; ¹⁸ Kinin'ax ki omüx'inax kitakit-tüpip'iokoai, nësto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kökkite'nüpanistosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kauküinoainiki pinstak kökünistse'puyisuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai. ²⁰ Kimats'epuyipuu, Kün'oua osta'aw ksësto'au itsipstai'puyiu. ²¹ Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'einsi, ki nin' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenüpanistaiau un'ouuax ki oksis'touuax möks'enitösauax. ²² Ki kõnai'tappix kumut'akaukimokoai nësto'i; ki annök' eikak'imauök umuts'ipaitappiiaspi akitsikömotse'piau-²³ aie. ²³ Kim'atsistototsenoainiki tuks'kai akap'ioyis, mis'tüpsokskasik stsik'i: kitau'münistopuau kimatakökönitotopuau Israel istokönau'akapioyists ot-sauomai'akotosi Nin'au okku'i. ²⁴ Üsksinimats'au matskitsimiu'ats otüsksinimats'tokuä, ki apotük'kiuä matskitsimiu'ats otsin'aim. ²⁵ Ökh'siu üsksinimats'au möketüm'anistsau otüsksinimats'tokuä, ki apotük'kiuä möketüm'anistsau otsin'aim. Anistsin'niköttüsauaie nap'ioyis otsin'aim Beelzebub, ak'staianistsinniköttaiau

itsipstauPIX oko'ai? ²⁶ Pin stün'nokau; matsekipats ak-staisaiipasokinnis; matsitsiksispats ak'staisaiisünis. ²⁷ Kitse'itsinikopuai ski'natsii matai'itsinikok ksist-siku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhis'suai, sem'ik spots' im nap'ioyists. ²⁸ Ki pinstün'nokau anniks'isk ak-enitomixk mostüm', ki sta'aw matokotsenitsiau'ats: stün'nok annök' i kots'enits iuökax mostüm' ki staaw stakhts'im. ²⁹ Natokümix sistsix küttomütaiponitau'atsax nitsipün'asaini? Ki tuks'küm matakittotstsiu'ats ksök'kum sauüs'ksinoüssi Kin'oua. ³⁰ Kitoku'yikinsists ikönüks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'it-skükaixkimimipuu akaiëm'ix sistsix'. ³² Annök'aie'nüpanistsiuök matap'ii nësto'i, osto'i nitaks'enüpanistau nin'ä spots'im. ³³ Annök' nüt'saietokök matap'piuök, osto'i nütak'saietouu nin'a spots' im. ³⁴ Pinstak nimut'oto innüst'sinni nökitsit'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nökit-sit'apiksistos ksök'kum). ³⁵ Nimut'oto nin'au ki un'ni mök'itsipotsistsimmotseisau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i mökitsipotsistsimmotseisau. ³⁶ Ki nin'au aks'ikatümümmiuax otopokau'pimix anniks'isk matap'pix oko'ai itsipsts' tauPIX. ³⁷ Annök' aiis'tüpkümümmiuök un'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' aiistüpkümümmiuök oku'yi ki otün'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats. ³⁸ Ki annök' sauots'issi otaiinani' sauopokiuo'osi nësto'ä, nimatokotsinanük'ats. ³⁹ Annök' ikon'imök opai'tappiisinni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni, nësto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie. ⁴⁰ Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuaiie annök' nitse'tokökök. ⁴¹ Annök' ito'toyeuök prophet ot-siprophetisaie otak'okuyissi prophet osa'kinosinniaie; ki annök' ito'toyeuök möküm'otsitappiüä oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyissi möküm'otsitappiüä osa'kinosinniaie. ⁴² Ki annök' ai'akutükkuyiuök sto'kimi tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimixk otüs'ksinimatsös-saie, kitau'münistopuau matakattom'ats osa'kinosinniaie.

11 KI un'niniitsiu otai'ksistanistössax na'tsikaputtsix otüsksinimats'ax itsistüpa'atomaie möküsksinimatstoksi ki mökatsim'semöksi ot'akapioyimoauësts. ² Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsisessts Christ oiapistutsipists'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüsksinimats'ax, ³ Ki an'isttsiuaie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nöks'apsümmösinan noke'tsimi? ⁴ Jesus an'isttsiuax, mis'tapuk, matan'istsin-nomok John annists'isk kitokh'tsiuauëstsk ki kitüs'sat-sipuuëstsk: ⁵ Naps' tsix üs'süpiu, üs'tsekaiix iköm'otauuökaiau, leperix issin'aiu, küttaiai'okht-simix ai'okhtsimiau, enix' aipuu'iau ki kım'atapsix at-simsem'aiu ökhs'itsiniksinni. ⁶ Ki atsım'siu annök' küt-tai'itstksimkükiuök nësto'i. ⁷ Ki otsis'tapusax, Jesus otäumütüpaiitsinnikoösauaie akai'tappix John, Tsanistappiüä kumutsitappopuai ksıs'tapsksökkum kök'satsipuai? Küttaitsip'a apai' sopu'yi itau'ütöpäpokaiiu? ⁸ Ki tsan'istappiua kumut'sitappop-

uai kõk'satsipuai? Kuttaitstsi'p'a nïn'naii ïkikïn'ïstotosiu? Anniks'isk ïkikïn'ïstotosïxk itot'okoyiau Omüx'ïnax oko'auësts. ⁹ Ki tsan'ïstappiua kumut'sitappopuai kõk'satsipuai? KÛttaitstsi'p'a prophet? A, kitan'ïstopuau skïtsïm'ïuaie prophet. ¹⁰ Annök sïnau', sat'sit, nitse'to-motokÛttau nito'tokatatsïsau kostoksï's', ki ake'tom-sokapapïstutsimaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'münïstopuau anniks'ïsk itsipokai'ïmmokïxk akex, mats'itstsi'p'a ök'skïtsïmiaie John Baptist: ki annök' inüks'tsïmök spots' im ïtsïn'naiisïnni ai'skïtsïmiaie. ¹² John Baptist ïtsïksï's'tsïkuïsts, puk'süpïksïstsïkuïsts spots'im ïtsïn'naiisïnni itüsk'o tuitsipiop, ki üskotui'tsipimix itüsk'otuitsipimiau. ¹³ Konai'prophetix ki okök'itsïmani aie'nüpanïstomïauësts otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsïmenoainiki, am'auk Elias annök' ai'akotoök. ¹⁵ Annök itokh'ïuök mök'okhtsïmsi ünänïststokh'tsï's. ¹⁶ Tsa nitai'akanipa annök' o'tappiisïnök manïstïn'nai-ïpuaiau? Netoinitsï'au pokax annim' itawk'pumauaw-pim itau'pix ki ai'sïtsïpsattsïau otük'auauax, ¹⁷ Ki an'ïst-sïauax, kitsik'Ûttomopïnan ki kimat'spiipuai; kitau'yï-mopïnan ki kimau'kaiisïuauësts kimatakïpuauëstsau. ¹⁸ John oto'tosi matauyiu'ats ki mataisïmiu'ats, ki an'ïop pakh'tokïnatsïu sauum'itsistaaw. ¹⁹ Nïn'au okku'i oto'tosi, au'yiu ki ai'sïmiu, ki an'ïop, süm'mïs, aistoks'oyiu ki aistok'sïmiu, publicanix ki sauum'itsitappix otük'auauax. Ki mokök'sïnni o'kosïx oto'kömotsïstutokaie. ²⁰ Itau'mütüpsïtsïpsattomësts akap'ïoyïsts an-nim' otsït'apïstutsipïsts ot'apïstutüksïsts otsauo-mai'sauaitsitüsax. ²¹ Kitak'oksïnip maka'pi, Chorazin! Kitak'oksïnip maka'pi Bethsaida! Nitsït' tsipstapïstut-sipïsts kitakap'ïoyïmoauësts nitsïtsïpsapïstutükki-topïau Tyre ki Sidon ïstak'apïoyïsts is'taisümmsïauaitsï-tauopïau ïksïm'matükkiapïstïsts ki makh'skïtsïsts, ²² Ki kitan'ïstopuau Okök'itsïmani ïtsïksï's'tsïkui manïstaksïsts'papsipi ksësto'a, aks'ïksïstspapïau Tyre ki Sidon. ²³ Ki ksësto'a Capernaum, kitspïn'noko spots'im, hades kitaks'ïnnïssïmoko; omük'apotüksïsts kitakap'ïoyim itap'ïstutsipïau ittsïpsapïstutükkiopïau Sodom, ïs'taisakïaitatsïopi. ²⁴ Ki kitan'ïstopuau, Okök'itsïmani ïtsïksï's'tsïkui manïstaksïsts'papsipi ksësto'au, aks'ïksïstspapïu Sodom. ²⁵ Annik' Jesus an'ïu, nitök'h'sitükki nïn'a, spots'im ki ksök'kum ïtsïn'aimi, kitai'ksïstokïauests annïsts'ïsk mokok'ietap-pix ki kitaipaso'kïnomoïau inük'sïpokax. ²⁶ Ünni-anïsts'it Nin'a; manïstök'h'sipi kitsitsï'tan. ²⁷ Nin'a otokö-nai'nanïsts nitokok: ki matsitstsi'p'a ïksïnnu'yïuaie okku'ïaie Nin'a nits'ksïnnuyïuaie; matsitstsi'p'a ïksïnnu'yïuaie Un'ni, okku'i nits'ksïnnuyïuaie, ki annök ïksïnnïmats'stoköttseuök Un'ni. ²⁸ Püksïpa'akik kö-nai'ïkapotükkïx ki ikönüs'soksïstïsx, ki kitak'okotopuau ïssïk'sïstïkosïnni. ²⁹ Nokhkïn'ni kïn'attok, ki ïksïno'kik; nitsïk'kïnapsi nimat'omükïmuspa; ki kitak'okonipuai ku'skëttsïpöppuauësts ïtsïk'sïstïkosïnni. ³⁰ Nokhkïn'ni ksïsts'papiu, ki nitopa'tüksïn sök'otsïu.

12 AN NIK' Jesus Issïk'opiiksïstïkui itsisüp-po-ka'atomësts napaiënnïssïmmanïsts; ki otüskïnnï-

mats'ax au'notsïax, ki aiin'asïsts aumütü'p'otsïmiax ki itaumütü'p'ioattomïax. ² Ki Pharisees otsïnno'össauax, anïstïsiauaie, süm'mïsau kitüskïsnïmatsax mat'ökhsïu otap'ïstutsipuauests annok' ïssïk'opiiksïstïkui. ³ Ki anïstïsiuax kikÛttanïstopuau'ats David otap'ïstutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Manïst'sipipi Ap'ïstotoki-ua oko'ai, manïstau'atopïau otsïtau'pïpi ïtske'tani an-nik' küt'taökhsïik möks'auattosi ki otopokom'ix möks'auattosaxaie, ki kak'ökhsïu natoï'apiekuax mök-sauattosauaie? ⁵ Ki kikÛtanïstopuau'ats okök'itsïmani natoï'apiekuax manïstap'otükkïpïau ïssïk'opiiksïstïkui otsitsïps'taupïsau omük'atoïapïoyï's kimatsïkiu'ats. ⁶ Ki kitan'ïstopuau annom' itsïsiu' tuks'küm ki skït'stom omük'atoïapïoyï's. ⁷ Ki kitsksïni'topi manïstap'ïpi nitak'ök'h-sitsip kïm'apiisïnni, ki nimatak'ökhsïstïpats ïk-it'stüksïnni, kïs'taisauotui'mauopïau küt-tautuitïiaïx. ⁸ Nin'a okku'i ïtsïn'auattomïnaai ïssïk'opiiksïstïksïi. ⁹ Ota'atsïstapusi, otatoï'apïoyïmoai itsipim; ¹⁰ Ki sat'sit, nïn'au itsïps'taupïnnai, ki otsï'si ipo'köttïsiaie. Ki aisüp-po'ötsesattsïuaie, KÛtai'ökhsïuats ïssk'opiiksïstïkuïsts ök'okuttotoösi? Möks'enüpanïstüssauaie. ¹¹ Ki an'ïstsi-uax, Ün'nats nïn'au kitopokïtappi'ïmmoau maksinan'si tuks'kümü emük'ikïna, ïstsüp'popïssaie atün'ïaksïn ïssïk'opiiksïstïkui, KÛttomai'akstaisautuyïuatsaie? ¹² Nïn'au kÛttomai'skïtsïmiuats emük'ikïna? Ün'nikaie itök'h'sïu mök'ökhsapïstutüksi ïssïk'opiiksïstïkuïsts. ¹³ Itüman'ïstïsiaie nïn'au, Sauksïkïns'tsiakit. Ki itsauk-sïkïns'tsiakïu; ki ikut'tutsïpaie netoi'nitsïuaie otat'otsïsi. ¹⁴ I tümet'süksïau Pharisees, ki ikönau'ök-itsïmattsi-uaie manïstaks'enitawpïuaie. ¹⁵ Ki Jesus otsksïnnï-saie, itsïstapu': ki akai'tappix ipokïuo'ïaiaie, ki ikönau'kuttutuyïuax; ¹⁶ Ki sokap'anïstïsiuax mökstaiisïn-nikoösa'ïaie: ¹⁷ Möks'enüpanïstosi Esias otan'ïpi, ki an'ïu, ¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annök' nitse'niniwat-tauök; nitük'omïmmau, nu'skëttsïpöppi nimut'ökhsïm-mau: nitakitsïpotoai'ïnai nitsïsta'awi ki akanïst'sïnmo-moyïuax Gentiles okök'itsïmani. ¹⁹ Mataketskau'ats matakoksïpüppïsum'ats; mat'akitstsi'p'a matap'pi mök'okhtsïsaie otse'poawsïsts moksoku'ïsts. ²⁰ Apai' otük'itsïssi matakïnnükïu'ats: flax setsï'si matakÛt-sïm'atsaie otsauomai'tüpskïsaie okök'itsïmani mök'itsskïstïstani. ²¹ Ki otsïn'ikösim Gentiles ak'aumait-sïmiau. ²² Tüks'küm ito'tsipotoau pakhts'istümattseu Sauum'itsïstaaw, naps'tsiu, ki mataipuyïu'ats: ki ikut'tutuyïuaie, ki naps'tsiua it'süppi ki kÛttai'puyïua itse'puyïu. ²³ Ki kõnai'tappix it'skaïetükkiu ki anïau kÛ-tamïu'ats David okkïu? ²⁴ Pharisees otokh'tsïmsau, an'ïau, Am'o nïn'au, matomaisaïpïksïstïsiu'atsax Sauum'itsïstaawx, Beelzebub Sauum'itsïstaawx ot-sïn'aimoai, umutai'saïpïksïstïpïax ²⁵ Ki Jesus ïksïnnu'yïuax otüs'tapïax ki an'ïstïsiuax, Nïn'naiisïnni ai'ake-totoki ak'eitsïnikau; ki akap'ïoyï's ki nap'ïoyï's aiaketo-tokïau matakïpïutsïuats: ²⁶ Sauum'itsitappiua satüp'ik-sïstussi Sauum'itsitappiua, aiaketsïstotosïu; ki ot-sïn'naiisïnni kÛttomaksïpïutsïu'atsaie? ²⁷ Satüp'ïksïst-ïainikïau Sauum'itsïstaawx, Beelzebub nimut'satüpik-

sįstaiau, Tūkka'ko'kosix itsatūpiksistsiu'atsax? Ū'nikaie osto'auai kitak'okōkītsimūkoau. ²⁸ Ki Satūp'ik-sįstainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokiuā otsista'awmi nimut'satūpiksįstaiau Apistotokiuā otsin'aiisinni kitotaakoai'ini. ²⁹ Mįskōpin'ai oko'ai Tsa'akanįstokotsisipim'atsaie, mōk'itauksįstutsįsaie ope'kanįstaie, sauotūm'įksįpįstūsaie mįskōpin'ai? Ki ak'otūmoksįstutsįmaie oko'ai. ³⁰ Annōk' nikūt'taispiimmokōk, nikōtum'a: annōk' nikūt'taupokomoawk'iakimauōk auanit'apiksįstūkkiu. ³¹ Ū'nikaie kitan'įstopuau, amian'įstsauumįstappiisinni ki amian'įstitūpsauokōmotse'poawsįsts Ap'istotokiuā akįtsksįnoaiu matap'pi; ki annōk' akitūpsauo'kōmotsepuyiuōk Atsįm'įstaaw matakįtsksįnoau'ats. ³² Annōk' itūp'sauokōmotsepuyiuōk Nįn'au Okku'i ak'įtsksįnoau, ki annōk' itūpsauokōmotsepuyiuōk Atsįm'įstaaw mat'akįtsksįnoau'ats anonom' ksōk'kum ki aie'nįssi otsįs'tūpipuitappiisinni, mat'akįtsksįnoauats. ³³ Ōkhs'apįstutos mįstsįs', mōk'ōkhsinasiii: ki makap'įstutos mįstsįs mōk'okapinasį: mįstsįs' įksįno'au otsin'assįnni. ³⁴ Pitse'ksįnaipokax! Sauum'įsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotūnįstse'poattopuau'astsaii ōkh'sįsts? Manįsta'kauoopi u'skēttsįpōppi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ōkhsįn'auā manįsta'kauoopi ōkh'sį u'skēttsįpōppi sau'otsįmēsts ōkh'sįsts: Sauumįsįn'nauā manįsta'kauoopi maka'pi u'skēttsįpōppi sau'otsįmēsts makap'įsts. ³⁶ Ki Kitan'įstopuau Kōnai'ksįstapitse'poawsįsts otakse'puyisau matap'pix ak-senūp'anįstomiauēsts Okōk'įtsįmani įstsįksįs'tsikui: ³⁷ Kitse'poawsįsts kitakokōmotsįtappiįts'okoaiu ki kitse'poawsįsts kitak'saietokoaiu. ³⁸ Stsįk ix Sįnak'ix ki Pharisees nokūt'anįstįsaiaie ki an'įau, Nįn'a nōk'okapįnan itots'tsipi ksęsto'a. ³⁹ Ki nokūt'anįstįsįuax osauum'įsitappiisįnna ki otau'ōkotaitappiisįnna itok'apsatsįmiau; ki mat'akitstsįpa ak'okotawpįau. Tuks'kai ak'okotapįau Jonas prophet. ⁴⁰ Manįsts'įtaupįsaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksįstsįkuįsts ki nioks'kai koko'įsts; ūnniak'anįstįsaupįuaie Nįnau Okku'i ksōk'kum u'skēttsįpōppi nioks'kai ksįstsįkuįsts ki nioks'kai koko'įsts. ⁴¹ Nineveh įstsįn'ax, akopoksįpompįuax o'tappiisįnna įstots'tsįssi Okōk'įtsįmani ki akįtsautūtssepuyiopiau; aisauai'tsįtaiau otatsįm'semōs-sax Jonas; ki sat'sįt, annōk' skįtsįm'iuōk Jonas annom' įtaup'piu. ⁴² Amskap'įksōkkui įstsįn'nauake akopoksįpompįuaie o'tappiisįnna įstots'tsįssi okōk'įtsįmani, ki akįtsauotūtssepoyiopiau: umuk'įtsįpi ksōk'kui ito'to mōkitokhtsįssi Solomon otokōk'sįniaie; ki annōk' skįtsįm'iuōk Solomon annom' įtaup'piu. ⁴³ Sauum'įsįstaaw otsai'pįksįstūssi nįn'au, ikįtsksōk'kuyim itap'auauōkau įssįk'opįssįnni itap'satsįm ki matokonįm'atsaie. ⁴⁴ Itūmau'anįu nitak'ątsko noko'ai numut'sūx; ki oto'sį ikon'įm nam'įtaįtsįu, namokh'įpaie, ki a'natsįstutsįpaie. ⁴⁵ Ki itūm'įtappo ki mat'tuyįuax ikįt'sikūmiax sta'awx, įtsįs'tūpokapsįx, ki įtsįpim'įnx ki itoko'attomįax: ki otsako'įtappiisįnni eikįs'tūpokapįuaie ototom'įtappiisįnni. Neto'i ak'anįstįsaie ot'okapįtappiisįn-

na. ⁴⁶ Otsa'kįaisįtsįpsattosax matap'pix, Sat'sįt, Ok-sįs'tsi, ki omu'pappiįpix sįuauts'įm itai'puyįx, ai'puįnūmiau mōk'sįtsįpsattōsąuaie. ⁴⁷ Tuks'kūm an'įstįsaie, Sat'sįt, Kįksįs'ta ki kumu'pappiįpix sauauts'įm itai'puyįu, ki ai'puįnūmiau kōksįsįpsaiisau. ⁴⁸ Ki an'įšk otan'įkįsk, an'įstįsaie, Tūkka' nįksįs'ta? Tūkka' numu'pappiįpix? ⁴⁹ Ki itas'kotuyįuax otsįs' otūs'ksįnįmatsax ki an'įu Sūm'mokau nįksįs'tsi ki numu'pappiįpix! ⁵⁰ Annōk' ai'aksįstutsįmōknįni Spots' įm otsįs'tani aie, osto'i numu'pappiįpa, nęskūn', nit'akem, ki nįksįs'ta.

13 ETO'IK ksįstsįku'įk Jesus it sūks' ki tsįm nap'įoyįs, ki omūk'sikįmi įssoots'i itakau' piu. ² Isto'tuitap-piįx oto'taakax, ki akh'įosasįs įtsįtsūppo'piu, ki itakau'piu; ki įsto'tuitap-piįx ikōn'itūssuįpuyįu įssoots'i. ³ Ki an'įstįsįuax akauo'įau parables ki an'įu, Sat'sįt, aisūppįpum'auā itui'sūppįpummau: ⁴ Ki otai'sūppįpummoįssi, moksoku'yi stsįk'įsts įtsįn'nįs-sięsts, ki pau'tax itotoįax'ęsts ki itau'attomįaxęsts. ⁵ Stsįk'įsts okotoksskui įtsįn'nįs-sięsts otsįts'įnūks-sōkkuaspi; ki otsai'spixksōkkuaspi itsįk'kūmsūskįiaiu: ⁶ Oto'tūmįskōpsi natos'i, įtse'tsįnįtsįu; ki otsau'okōt-seksau itopo'kōttįsįu. ⁷ Stsįk'įsts įtsįn'nįssįiaiu ksįssį'įx: ki ksįssį'įx itsūskįiaiu ki ito'satsįiaiuax: ⁸ Stsįk'įsts ōkhs'ksōkkui įtsįn'nįssįu, kiįtsįn'asįu, stsįk'įsts kepįp'pui, stsįk'įsts nai'įppui stsįk'įsts nįp'pui. ⁹ Annōk' ito'kiuōk, ūnanįstokh'tsįms. ¹⁰ Ki; ūskįnįmats'ax ito'toyįuaie, ki an'įstįsaiaie, Kumauk'sįtsįpsattaiįksįsįu parables? ¹¹ Nokūt'anįstįsįuax, kitokokoau kōk'įtsksįnįsuai spots'įm įtsįn'naiįsįnni įtse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau. ¹² Annōk' nan'naniuōk, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annōk kūt'tainan'įiuōk, otsįnanattopi ak'otsįpaie. ¹³ Ū'nikaie numut'ūnįstįsįpsattaiįu parables, įssūppįs'au mōksta'apsau; okh'tsįmsau mōk-stau'okhtsįmsau, mōkstai'įksįnnįsįu. ¹⁴ Aien'ūpanįstom'ęsts Esaias, otan'įpi, okh'tsįmeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoksįnįpa; ki sūppi'niki kitakūts'api, ki kimat'ak-sįnįpa: ¹⁵ Am'o o'tappiisįnna u'skēttsįpōppįsts mį'ęsts, ki okhtok'ouąęsts matomaįpumokhtsįmįu'axau, ki oōps'puauax naps'tsįiax; mōksta'apsax moōps'pix, mōksta'okhtsįmsęsts mokhtok'įsts, mōkstau'okhtsįm-sęsts mu' skēttsįpōppįsts, mōkstaisauai'tsįtasau, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsįm'sįu koōps'puauax, aiapiu; ki kokhtok'įsts, ai'okhtsįmiau. ¹⁷ Kit au'mūnįstopuau, akaiēm'įx prophetix ki mokōm'otsįtappix ai'puįnūmiau mōk'satsįsąuęsts annįsts'įsk kitai'nįpuauįtsk ki matsįnįm'axauęsts; ki mōk'okht-sįsąuęsts annįsts'įsk kitai'okhtsįpuauįtsk, ki matokht-sįm'axauęsts. ¹⁸ Okhtok ai'sūpįpummauā parable. ¹⁹ Ma tap' pi okhtsįs'sį nįn'naiįsįnni įtse'poawsįn, ki sauo'kōmotokhtsįssi, itūm'įpuksįpu Sauum'įsitappiįu ki ito'kasattomaie annik' itsūp'įpumattopi u'skēttsįpōppi. Annōk'auk mat'sįmaie įtsįsūpįpum'anį moksoku'i. ²⁰ Annōk' mat'sįmōk įtsįsūpįpum'anį ok'otokskui, ai'okhtsįmįu epo'awsįnu, ki otse'tametūk-sįnni mat'sįmaie; ²¹ Mat'auųstįtsįpa kōk'seksi, ki

matakisümsu'ats; ikik'in'etüksinni ki ükksistutük'sinni otos'au, atsim'epoawsinni ün'nikaie ito'toiau, ists'kimsküiu. ²² Annök' mat'simök istsüpipum'ani ksissi'ix, ai'okhtsimiu atsim'epoawsin; ki annok' pai'tappiisinni istsap'aitsitani, ki spükis'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsinni, ki matsinasu'ats. ²³ Annök' mat'simök istsüpipum'ani ökhs'ksökkui, ai'okhtsimiu Atsim'epoawsinni, ki moköm'otokhtsimaie; ki itsin'asiu, stsikix, kepip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots'im'istsinnaisinni netum'anistsiu N'in'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani otsin'simman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiuaie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu. ²⁶ Ki otsüs'kissi matuyis, ki otsin'assi, itüm'in'akuo makap'süpipumani. ²⁷ Ki Nin'au otap'automokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kiküt'taiänsimattop'a ökhsisüpipumani kit'sinsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntüksinaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökhsitükkipa nöktittotosinan nöksauot'sisnaniau? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsiminoainikiau, makap'süpipnmani, kökskaküm'sanotsipnii ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan mök'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiau ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'ksipikan kök'ksietsinsissuaiau; ki istsüp'omoipotokan napaiën'insimman nitapaiën'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni netüm'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simök ninau, ki ai'süpipumau otsin'simman; ³² Itsis'tüpskaiinükotsiuaie könai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiuaie insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'küniksists. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni nitüm'anistsin itai'kopütstaupi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks' kümi omük'okosix, napaiën itui'tsiau, ki ikönai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikönai'sitsipsattsiaüsts matap'pix parables itai'sitsipsattsiau; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsattsiausax: ³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istks kök'kumä sauomap'ästo-toawsi. ³⁶ Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otüksinimats ax otsitota'akax, ki an'iau nokksinim'atsokinan parable makap'itaisüppipumaupi insim'man. ³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani N'in'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiua; ökh'si insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annök' ai'süppipumatomests, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksökkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiua; ak'üniststsiu aiksiuo'si annom' kök'kum. ⁴¹ N'in'au okku'i aks'istüpskuyiuax otat-

sim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauests ikönau'kapiists ki anniks'isk matap'pix, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiua; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiaua omüx'tsi; annim' ak'itstsiua a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Moköm'otsitappix akotümik'künasuyeau, manistsik'künasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsik'künasuyiuaie. Annök' itokh'iuök ünianistokhtsims. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im istsin'naiisinni nitüm'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aikasattomaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'atopiests otokönai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitüm'anistsiu awkh'pumapiekuün otap'sümmössi ökh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tuks'kümi pearl akai'ixkimasiau, itsis'tapu, ki ipum'atopiests otokönai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots' im istsin'naiisinni nitüm'aniststsiu itau'mikaupi, annök itsuia'piximokaie omük'sikimi, ki itomian'istomoiipitükkui: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'üssköpattomiauaie issoots'i, ki ito'piiua, ki ökh'six itaisüppitsi'iau iskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiua. ⁴⁹ Ak'otümanistsiu aiksiuos'i kök'kum: atsim'otokatatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki akai'aketaipiksistsiua Sauum'itsitappix ki moköm'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiua (sauum'itsitappix) omüx'tsii; annim' ak'itstsiua a sain'sinni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'istsiuax kikai'okhtsimipuaustsau annists'isk? An'istsiauaie, A, nin'an. ⁵² Itüm' anistsiuax Annök' ai'sinakiuök üksinimats'au spots'im istsin'naiisinni, nitüm'aniststsiu nin'au, iko'yiüök, sauautsimests treasure manists' ki ük'aisists. ⁵³ Ki itünists'tsiu, Jesus otaiksiu'attosests annists'isk parables, itsistüpa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'ütäuösi otat'oiapioyimoai itsipst'üksinimatsiuax, ki ek'skaietükkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsim'atsests am'ok mokök'sinik, ki am'ostsk ot'omükapistutüksists? ⁵⁵ Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakiuä okku'i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'papiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix oküttomaisai-iökönopokomok'atsax? Am'o N'in'au, Tse'ma itotsim'atsests annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiak osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itüs'tsaköttau, sauomai'tapposiests otäu'ösi ni otäu'üt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie itsauomapistutükkui annim' akatio'yiests ükkük'umapotüksists.

14 ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attomests Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipua; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'itutsimests. ³ Herod ükai'eëniuaie John, ki aiis'ksipistsiuaie, ki itsok'iuuaie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tük'ka John an'istsiuaie matökhsiu'ats kök'otoössi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap' pix, tük'ka isksinnu'yuaxuaie prophet. ⁶ Ki otai'totstsiu Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikipiu, ki itsüp'istutuyiuaie Herod. ⁷ Itsiks's'toatsiuaie atoün'issinni mök'ittokotossaie otan'istopiaie. ⁸ Ki oksis'tsi otsis'tok,

ki an'iu, John Baptist otokõn' iŕstsüp'potoat omük'okos ki annom' iŕstoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsik'oketükkiu: ki otütöanis'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'iu mök'okotösaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiauaie John itsipsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokõn'itsipuk'sipippo-topaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuün: ki ito'tsipputuyiaie oksis'tsi. ¹² Ki otüs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm' i, ki ai'akotomiau, ki i'tappoiau ki itünis'tsiau Jesus. ¹³ Jesus otokh'tsimi, itsis'tüpaatomaie akli'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksis'tapsksökkum itüpanistappo'aie: ki mat-ap'pix otokh'tsiasau itsiksiuopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauësts süx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopitsissa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiim'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiauaie, annom' ksis'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ün'istüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumat-tosi aau'öšin. ¹⁶ Ki Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iauat; kotok' möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiauaie, annom' nitsinan'anists nisittu'yi ke'tanists ki na'tokümi mam-mix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipipptokikau. ¹⁹ Ki an'istsiuax kõnai'tappix mök'opasax mattu'yikui; ki mat'simësts nisittu'yists ke'tanists ki na'tokümi mam mix', ki, ot-spisüp'si itatsim'etsimësts, ki itau'minotsimësts; ki ikot-siu'ax otüs'ksinimatsax ke'tanists, ki otüs'ksinimatsax ikotsiu'ästs o'tappiisinna. ²⁰ Ki ikõnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simësts iau pi'nikësts itsti'ists na'tsikoput-tuyi iŕksimmatük'iissokaiŕsts. ²¹ Ki aiiniks'isk au'yixk nisitsi' omük'sikepippix nïn'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otüs'ksinimatsax mökit'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apüm-mosax, otsaki-aiŕstüpskoösaie tappiisin'na. ²³ Ki otsis'tüpskoösaie otappiisinnä, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'itüt-sikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nissoo'yi iŕkska'tüksinni koku'yi Jesus itsitap-po'ax, omük'sikimi itokh'itauauökau. ²⁶ Ki otüs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omük'sikimi, ap'aitsitaiau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'puŕsai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsipsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter noküt'anistsiauaie, Nin'a küm'ämieniki ani'kit ksësto'a nökö'itotosi nökö'itsitüpaauauökasi omük'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnisa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauökau omük'sikimi mök'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otsinīs'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopisi omük'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kömotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itüp'sauksikins'tsakuiaie ki itsën'iauaie, ki an'istsiauaie, ksësto'a enükaumai'tükkiua, kumauksaie'tükkiiks? ³² Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmim'miauaie ki an'iaiu, E'mümi kitam'i Ap'istotok'iuä okku'i. ³⁴ Ki otau'pümmossau, itoto'iau Gennesaret iŕstau'össini. ³⁵ Ki annim' iŕstin'ax, ots'ksinuoössau, itüp'skükiu kõnüs'ksökkum

sa'akapotsi, ki itotsip'iauaie ikõnai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kömõnistsiauaie (Jesus) mökskaks'ixenīsax oso'köšim itssaiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'īmīx ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15 AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanistapiuats umut'ünistüpaipixipiau ükaitappix otün'issuaiaueŕsts? Oyis'sax ke'tan, matüstsümü'ax. ³ Noküt'anistsiuax ku'maukanistüpaipixipuaiŕsks Ap'istotokiuä otse'poawsinni kök'satsisaai kiks's'tapün'issuai? ⁴ Ap'istotokiuä an'iu, atsimmim'misau kïn'a ki kiks's'ta; ki, an-nök' ai'pakosinikuyiuök un'ni ki oksis'tsi, unni-anistse'insä. ⁵ Ki kitan'ipuu annök' an'istsiuök un'ni ki oksis'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nësto'a, ⁶ Ki küt'atsimmimmiuax un'ni ki oksis'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuaueŕsts kumut'saiepumapistutsipaie Ap'istotokiuä otse'poawsän. ⁷ Kitsiks's'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenüpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ësts, ki nimut'atsimmimmokiau oto'ünüauueŕsts: ki u'skëttsipöppuanësts nitsip'piokokiësts. ⁹ Nitsiks's'tapatsimmimmokiau, ök'aumaitsipists ät'suiaiŕksinimats'iauaie nïn'ax otan'ipuuauësts. ¹⁰ Ki nan'niköttsiuax o'tappiisinna ki an'istsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsüp'popiik maoi'i matokapistotok'atsaie nïn'aii; annik' sük'siik maoi'i itokapistutuyiu'iu'ie nïn'aii. ¹² Ki otüsksinimats'ax otsitota'akax ki otan'ikax kiküt'üsksinipa Pharisees otsis'küksau otokh'tsiasau annik' epo'awsinik? ¹³ Ki noküt'ünüu, kõnai'süpipumanists Nin'a spots'im oküt'taisüpipumattopistsi ak'süsköpatopiësts. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotüppinnükiau naps'tsix. Ki naps'tsiuä ätuppïn'nüssi napstsi'i, atün'iaksinni akai'akitsüppopiiu. ¹⁵ Peter itüman'istsiauaie, nokksinim'atsokinan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu, kiküt'taisakiaisauaiokhtsimipiuaua? ¹⁷ Kiküt'taisauaiokhtsimipiuaua, annik' itsüp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki annists'isk itsüks'isk maoi'i u'skëttsipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie nïn'aii. ¹⁹ U'skëttsipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sists, auök'otanists kömos'ists, iŕtüp'saiepitsinni, atauün'issists; ²⁰ Am'ostsk itokap'istutuyiauaie nïn'ai'i; ki maks'oyissi otsauomüs'tsimissi matokapistutuyiuats nïn'aii. ²¹ Jesus itümistüpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon iŕtssoots'ists itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annists'isk issoots'istisk, ki ita-saine'poattsiauaie, ki an'iu, Kim'okit Nin'a, David okku'i! Nitün'na eiko'ksistutoau maka'pistaaw. ²³ Ki matsitsipsattsiauaie. Ki otüsksinimatsax otsitota'akax ki otau'kömõnikax ki an'iax Ünñistüp'sköš; nitüsksaua-saine'poükinnan. ²⁴ Ki noküt'anistsiuax, nikak'itüpskoko Israeli iŕstat'stanix emük'ikinaix. ²⁵ Otsitümitota'akaie ki otatsim'mimmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit! ²⁶ Ki noküt'anistsiauaie, matökh'siu'ats mök'otsissi pokax ot-sau'öšinoai mökitüp'apixsësts imitax'. ²⁷ Ki (ake'uä) an'iu, E'münüu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikësts inñissi'ists otsin'aimoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus

itūmok'anīstsiuaie, Ake', omūk'o kītaumai'tūksīni: Ūn-
nianīstsi'tsīs kitsitsi'tatopi. Ki otūn'ni ikuttotoai'īnai
annik' itai'ksīstsiukumiopik. ²⁹ Ki Jesus itsīs'tūpaatomaie
annim', ki itast'toto Galilee istomūk'sikīmi; ki ita'mīsso
nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsi-
to'taakax, ki ipokom'iauax ūs'tsekaiix, naps'tsix, kūtta-
iai'puyix, iko'mūksix, ki akaiēm'ix stīk'ix ki Jesus
okt'sīsts itsīn'apiksīstsiuax; ki ikut'tutuyiuax: ³¹ Ki kō-
nai'tappix ek'skaietūkkiau, otsīnno'ōssauax kūtta-
iai'puyix otse'puyīssax, ki iko'mūksīx otokut'totoōsax,
ki ūs'tsekaiix otauau'ōkāsax, ki naps'tsix otsaps'ax: ki
ūs'tsakōttsiau Israel īstap'īstotokii. ³² Jesus
itūmīn'nikōttsiuax otūksīnīmats'ax, ki an'iu, nitai'kī-
maiau o'tappiisīnna nioks'kai ksīstsiuku'īsts ni-
topokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'ak-
sīstūpskoauaxau otau'notssau ōkskakūmitseni'au
moksoku'i. ³³ Ki otūksīnīmatsax an'īstsiuaie Tse'ma
nōkitotsipīnan'a ke'tani manīsto'mūkopiau
mōk'otkuīsēsts o'tappiisīnna? ³⁴ Ki Jesus anīstsiuax,
Tsanetso'a ke'tanīsts kitsinan'oauēsts? Ki an'iau,
Ikīt'sikaiau, ki unna'tosīmi inūk'umix. ³⁵ Ki an'īstsiuax
o'tappiisīnna, ksōk'kum mōkittopasax'ax. ³⁶ Ki
mat'sīmēsts ikīt'sikaiēsts ke'tanīsts ki mammix', ki a'tsī-
moiikau, ki a'mīnōtsīmēsts, ki ikotsiuax otūksīnī-
mats'ax, ki ūksīnīmats'ax ikotsiu'ax o'tappiisīnna. ³⁷ Ki
ikōnau'yiau, ki ikuyi'au; ki mat'sīmīau pinikēsts īt-
skim'iauēsts ikīt'sikaii īksīmmatūk'īsokaiīsts itui' tsīsts.
³⁸ Anniks'isk au'yixk nīssoyīm'i omūk'sikepīppix nīn'ax,
ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsīs'tūpskuyiu o'tappiisīn'na, ki it-
sīt'sūppoppiu akh'iosatsīs, ki ito'to Magdala īstssoot-
sīsts'i.

16 PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'sak-
ksīnnuyiauaie, ai'puīnūmīau mōkanīs'tsīn-
nomoōsax spots'im īstap'stosīni. ² Nokūt'anīstsiuax,
autūkkus' si, kitan'ipuan ak'etameksīstsi ku; āmawk'īs-
soksīstsiukuīsts. ³ Ki ksīskūnna'tūnnīssi, ak'akapiksīst-
siku annok' ksīstsiukuī, amawkīssoksīstsiukuīsts ki
īkikīn'inatsiu. Kitsiksīs'tapokāmotsitappiansuai! Ki-
tokot'ainipuaū assoksīs'tsiukuīsts ostokso'auēsts; ki ki-
matokot'ainipuaū annists'isk ksīstsiuku'īstsk īst-
sap'stosīsts. ⁴ Otsauum'itsitappiisīn'na ki otau'ōko-
taitappiisīn'na ap'satsīmīau apsto'sīni; ki matakoko-
tau'axau apsto'sīni; prophet Jonas otap'stosīni
akokotauaie'. Ki skītsiu'ax ki itsīs'tapu. ⁵ Ki otūs'ksīnī-
matsax otau'pūmmosau pakhts'esaiīskīnīmīau
mōk'atūksau ke'tani. ⁶ Jesus itūm'anīstsiuax Mokōk'ik
ki iskskats'īk Pharisees ki Saducees īstsi'kopūsketatsī-
sau. ⁷ Ki ai'sītsīpsattseiau, ki an'iau, nimatotsipīnan'a
ke'tani, ⁸ Jesus otsīnno'ōsax, an'īstsiuax, Inūk'au-
maitūkkix, kumauk'sītsīpsattseipuaūaisks, kitsauo'tūk-
suai ke'tani? ⁹ Kikūt'taisakiaiasauokhtsīmipuaūa, kikūt-
taisauūksīnīpuaūa nīsito'mūksikepīppix matap'pix īst-
sīsīttu'īsts ke'tanīsts, ki tsanetso'ā kitots'ipuaūēsts
īksīmmatūk'īsokaiīsts? ¹⁰ Nīstoyīm'i omūk'sikepīppix
matap'pix īstokītsikaīsts ke'tanīsts ki tsanetso'ā ki-
tots'ipuaūēsts īksīmmatūk'īsokaiīsts? ¹¹ Ku-

mauk'staiokhtsīmipuaūaisks kimat'sītsīpsattopuaū'ats
ke'tani, kōkīskskatsissuai Pharisees ki Saducees īst-
si'koputsketatsīsau? ¹² Itūm'īksīnīmīau matsemīu'at-
sax mōksīskatsīsaie ke'tani īstsi'koputsketatsīs, ki
ai'semīuaxmōks'īskatsīsaie Pharisees ki Saducees
ots'ksīnīmats'tūksuaiax. ¹³ Jesus otsito'tosi Cesarea
Philippi, ai'sūppoōtsesattsiuax otūksīnīmats'ax, Tsa
aniu'axau matap'pi nesto'a nīn'au okku'i nōk'ūmsi? ¹⁴ Ki
an'iau, stīk'ix John Baptist: stīk'ix, Elias: ki stīk'ix, Je-
remias, ki stīk'ā prophet. ¹⁵ An'īstsiuax Tsa ki-
tak'anīpuau nōk'ūm-si? ¹⁶ Ki Simon Peter nokūt'anīstsi-
uaie ksēsto'ākauk Christ, Ap'īstotokuā ipai'tappiūūk
okku'i. ¹⁷ Jesus nokūt'anīstsiuaie kitatsīm'si, Simon Bar
Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'pūni kimat'ūsksīnīmatsok'ast-
sau: nin'a spots'im kitusksīnīmats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanīsto,
ksēsto'ākauk Peter, ki am'om ok'otokūm nitak'ittokhi-
tokoīska church; ki Hades istokh'sepīstanīsts matakatsī-
siu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im īstsin'naiisīni
itotai'kauaipixīxtūkiopi; ksōk'kum kitai'akomianīsto-
mopipi, spots'im ak'itotomopipo; ksōk' kum kitai'akomi-
anīstapotsippi spots'im ak'itapotsip. ²⁰ Itūm'anīstsiuax
otūksīnīmats'ax mōkstaitisīnnikoōsax'aie osto'i
otūm'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumūtūp'anīst-
sīnomoyiuax otūksīnīmats'ax manīstakittappopi
Jerusalem, manīstaks'ipuaūistoto'awpianaie
omūx'īmīx ki omūk'atoiapiekuax ki ai'sīnakix, ki man-
istaks'enitawpīuaie, manistaks'ipuaūistotoawpīuaie
nioks'kai ksīstsiukuī. ²² Peter itūmo'toyīuaie, ki
aumūtūp'sītsīpsattsiuaie, ki an'iu, Nin'a kōkūnīst-
sīp'piokosi; matakittotstsiu'ats ksēsto'a. ²³ Ki
itapotūkau'aie, ki an'īstsiuaie Peter apūt'tokokit, Satan;
kōk'kītstsskīmskūki; kimatsskūmau'ats Ap'īstotokuā
kitsksska'tūksīsts annom' ksōkkum. ²⁴ Itūmanīstsiuax
otūksīnīmats'ax Iststsi'ki matap'pi makopokiuo'ōssi
nēsto'a, ūnnianīst'auūtsikīmatsīstotos, ki ūnnianīst-
to'tsīs otauai'staksīni, ki ūnnianīstopokiuos nēsto'a.
²⁵ Annōk'aiakītsikōmotsepīosiuok opai'tappiisīni,
akatstomaie': ki annōk' itai'akatstomōk opai'tappiisīn-
ni, nēstoi umutak'atstomaie, ai'akokonīmaie. ²⁶ Tsanet-
so'ā matap'pi ak'okūīstūpasokūīm'ats minan'attūssi
kōnūs'ksōkkum, ki atsto'si otsipai'tappiisīni? Awx'a
otai'akokotawpīaie opai'tappiisīni? ²⁷ Nin'au okku'i
akototo'yīnaie Un'ni ots'tsapīnasīni ki oto'tokatatsix
akopokiuo'iax, ki kōnai'tappix manīstsi'piēsts
otap'otūksuaūēsts ak'ūnīstokotsiuax. ²⁸ Kit
au'mūnīstopuaū stīk'ix annom' itai'puyiau, matakatsī-
totsīm'axau eīno'sīni otsauomai'noōsau nīn'au okku'i
otsīn'aipuksīpusi mōks'īnaiisi.

17 OTAIKSIUO'ĒSTS nauyi ksīstsiukuīsts Jesus
mat'toyiuax. Peter, James, ki John oskūn', ki
itūnīstūpīp'iuax spī'tummo. ² Ki otsakīainoōsauaie
it'oketsīstūmīnai; ki ostoksīs'i īkkūn'natsīuaie man-
ist'īkkūnnasuyipi nato'si, ki otsīstotos'īsts ksīx'īnat-
sīēsts manīstī'ksīxīnatspi ksīstsiukuī. ³ Ki sat'sit, itsi-
na'kuaiēmīau Moses ki Elias, ki ai'sītsīpsattsiuaie.
⁴ Peter itūm'anīstsiuaie Jesus, Nin'ā, ōkh'siu annom'

nök'ittaupisīnan: ökh'sitükkieniki, nökapīstutsīsīnan annom' nioks'kai api' manists; tuks'käii köksinan'attosi, ki tüks'kaii Moses möksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mök sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyīssi, sat'sit ikkūn'aisok-sīstsikuyi ituyi'kūnakoaiu: ki sat'sit, epo'awsīnni itots'tsiu assoksīs' tsikui, ki an'iu, Am'o nitük'omīmokos nitsekökh'sīmmau; okh'tok. ⁶ Ki üksšīnimats'ax otokh'tsīsauaie itopi'iau ostokso'auēsts, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsīxen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'sūpsau matsīnnuyiau'ax-au matappix, kaks'īnnuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi ot-sīnīssat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanīs'tok matap'pi kitsīnip'uauests, Nīn'au okku'i ot-sauomāt'sipuausi eīnsīn'ni. ¹⁰ Ki otūs'ksīnimatsax aisūppoōttsesat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniīskšīxau ai'sīnakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus nokūt'anīstsiuax, E'mūniu, Elias ak'otomoto, ki akokōnau'kōmototom. ¹² Ki kitan'īstopuau, Elias ük'auto, ki matsksīnnuyiu'ax-uaie ki nitsīs'tutuyiauaie manīstūp'stapiu. Neto'yi akūnīstai'puīnattsiauaie Nīn'au okku'i. ¹³ Itūm'īskšīnīmiau üksšīnimats'ax umutai'sitsīpsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiisīn'na, nīn'aii otsito'taakaie itsito'topīstuksīsano'pīnaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kīm'īs noko'a; au'atusīnau ki eks'ipuīnūm: ai'kapitsuiopiu istsi ki ai'kapitsuiopiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iauaie kītūsksīnimats'ax ki matokotokuttotu yiuax-uaie. ¹⁷ Jesus itūm'āniu, o'sauomaitükkesīnna ki otapok'apitappiisīnna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Puksipīp'potokīk. ¹⁸ Ki Jesus seītsīp'sattsiauaie sauum'itsīstaaw; ki itsūksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau. ¹⁹ Üksšīnīnats'ax itūm'ito-toiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatūppiksītūnan? ²⁰ Ki Jesus an'īstsiuax, Kitsauomai'tūksīnni: kītau'mūnīstopuau, kemūk'enūkotsīssi kitaumai'tuksīnni, manīst'omūkopi mustard itotai'sūpipumauopi kitakokot'anīstop am'om netum'moyi ök'ūmīstūpotosi omim', ki ak'itūpitsiu; ki matakitsīpa kikūt'taakokotsīstutsipuaui. ²¹ Am'oi ūnanīstap'pi matomai'sūxiuats saīts'tsīšiau a'tsīmoīkani ki sauau'yisīnni. ²² Ki otsa'ki-itaupīssau Galilee, Jesus an'īstsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'pīx. ²³ Ki aks'īnītsiauaie, ki nioks'kasi ksīstsiku'īsts, akūtsīspua'atsau. Ki eks'kaīkīnetükki-ai. ²⁴ Ki otśitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, kūttomisauaiponitau'atskitsīn'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otsipīs'si nap'ioyīs Jesus i'tomsītsīpsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tūkka' au'tuyiaua mix'kim ksökkum īstšīn'ax? Otauūt'okosīx, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'īstsiuaie. Pie'tappix. Jesus an'īstsiuaie, o'kosoauax matakotūmaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nökstaisau'kosatsōsau īs'tūpuk omūk'sikīmi, ki sua'piksīstsīs amik'atsīs, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiīn'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsīsau, kitak'siponitanuni.

18 AN NIK' otūsksīnimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tūkka' mīstūpomūksīm'a spots' im ist-

sīn'naiisīnni? ² Ki Jesus itsīn'iköttsiauaie inūk'sipoka ki itūt'sikipotoyiuax. ³ Ki an'iu, kitau'mūnīstopuau saīsau'aitsīnoeniki, ki saie'tumanīstsīnoeniki in-ūk'sipokax, kimataksipi'puaua spots'im īstšīn'naiisīnni. ⁴ Annök' aks'īnūksīpokaīstutosiuök manīst'inūkstsīmipi am'o pokai'i, itsīs'tūpomūksīm spots'im īstšīnnaiisīnni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inūk'sipokaīstotosīisk, nēsto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'īstsskīm'skūkiats'iuök tuks'kūmi anniks'isk inūk'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiai'iokotoki kīn'attossaie, ki inets'īssi omūk'sikīmi. ⁷ Istsskīm'skūksīnni it'okapiu ksökkum, Istsskīm'skūksīsts ak'itotoiau; ki annök' nīn'auök paiuk'sipīppotomök īstsskīm'skūksīnni, aks'ksīnīmaie maka'pī! ⁸ Ūn'nikaie kotsīs' ki koköt'si īstsskīm'skūkiats'otsenikiau, köksīnit'au, ki mīs'tūpapīksīstaiu: itökh'siu kök'kitsipīssi opai' tappiisīnni köks'īstsekaiisi ki kök'opokōksi, kökstaitūp'apixīkōsi kūttaiaiapunstsīuasi ki kitai'akokōtsīsts ki kitai'akōtsīsts. ⁹ Ki koōps'pi īstsskīm'skūkiatsotseniki, sauau'tos, ki mīs'tūpapīksīst-sīs: itökh'siu kök'kitsipīssi opai'tappiisīnni tuks'kūm moōps'pa; kökstaitūp'apixīkōsi kūt'taiaiapunstsīuasii, ki kitaiakoōpsīx. ¹⁰ Mokök'ik kök'stauksīstotoawsi tuks'kumā am'oksk inūks'tsīmīx: kitan'īstopuau spots'im oto'tokatatsuaiaie ükskskatsīmiau Nin'a ostok'sīaie spotsim otsitau'pīpi ¹¹ Nīn'au okku'i ito'to mökītsīkōmotse'pīōsaie annök' at'stauök. ¹² Tsa kitūs'tapuau? Nin'an minan'attūssi kepīp'pi emūk'ikīnax ki tuks'kūmi itūnīs'tapu, kūttomisauūsskītsīmiu'ax-au piksīp'pi piksī'koputsi, ki kūttomisauaitappo'ats netum'moīsts, ki kūttomisauapsūmmiuats annök' nittūp-puök? ¹³ Ki ikūm'okonoōssaie, kitau'mūnīstopuau manīstse'tametūkkiapīx piksīp'pi piksī'koputsi ot-saiīs'tapusax itsīs'tūpskaietametūkkiu annök' ikon'īmauök. ¹⁴ Neto'i omat'sitsitanats Kin'ā spots'im tuks'kūmi anniks'isk inūx'tsimīxk mök'saiinakuaiīssau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappiipi sauok'kōmotsīstototseniki, matan'īstšīs otsauok'kōmotsīstappiisīnni, ksēsto'a ki ot-to'i namīs tsīstappiik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappiipi. ¹⁶ Ki saīokh'totseniki, tuks'kūm tsöktau na'tokumīx pokitappomīsau, kōnai'poawsīsts möks'eikosau, otokh'tsīsau natsīstappix, tsoktau nioks'kaitappix. ¹⁷ Ki sauokli'toūsax, anīstšīs'church: ki sauök'htsīssi church, ūnnianīsts'is saī'etūkkiuā ki publi-can. ¹⁸ Kitau'mūnīstopuau, kitsit'aiīpipi ksök'kum, akī-taiīpip spots'im: ki kitsītapotsīppi ksökkum, akūtsī-tapotsīp spots'im. ¹⁹ Kimat'anīstopuau, netum'anīstīst-īstainoiniki kitak'aukōmōnisuai, Nin'a spots'im aks'īs-tutomoyiuaxaie. ²⁰ Natokūmi tsoktau nioks'kūmi nīst-sīn'ikōsim itsitomo'oaupi nīt'sītaītūtsīkiaupi. ²¹ Peter itūmitotoaie, ki an'īstsiuaie, Tsanetso'awtau numu'pappiipa nöksauumīstīstū-tuyīssi, ki nöks'ksīnnoōssi? Akokītsīkaiasts? ²² Jesus an'īstsiuaie, Kimatanīstōpa ikīt'sīkaiēsts, ikītsīkīppūēsts ikīt'sīkaiēsts. ²³ Spots'im īstšīn'naiisīnni nītum'anīstsiu omūx'īna annök' ak'okök-īstīmaiaiuök otsīstappīm'ix. ²⁴ Ki otau'mūtūpūkstūkkīsi tuks'kūm ot'sīttotsīppotokaie, ke'pi omūk'sīkepīppoyi

mix'kímix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itstsíssi mōkokotōsai'e, Otsin'aim an'iinaie mōk'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokōnai'naišts, ki mōkoto-toku'yīsax mīx'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopīstuksīsano'piinaie ki atsīmīmī'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tūkkit ki kitaksūpanīš'tsokoto. ²⁷ Ki annōk' matap'piuōk otsin'aim kaiim'iuaiie ki paio'toyiuaiie ki ūnnim iks'ksīnnuyiuaiie. ²⁸ Ki neto'ōk matap'piuōk sūx'iu, ki tukskūm'i otopok'apotūkkimix ikon'oyiuaiie otai'akokok'isk kepīp'pii a'pūnasainix; ki een'iuaiie, ki paiu'tsīniuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. ²⁹ Ki otopokapotūkkim'i itopīstuksīsano'piinaie, ki aukōm'ōnīštsiuaiie, ki an'iu, pinane'tūkkit ki kitaksūpanīštsokoto. ³⁰ Ki matōkhsitūkkīu'ats; ki itappo' ki itsipsts'tapīksīštsiuaiie itai'okiakiopi, otsauomaisūpanīštsiponitasaie mōkstaisūksaie. ³¹ Otopok'apotūkkimix otsīnīš'sax eks'kaīkīkīnētūkkīau, ki ito'toiau, ki otsīn'aimoauai aiīštnīkuyiauēšts. ³² Ki otsīn'aim otsīn'nikōttossaie, an'īštsiuaiie, Sauum'itapotūkkīuā, kitai'akokokipix kitsīn'omokitan'ikipi: ³³ Kanīš'tsikīmopi kumauk'sauanīstīkīmaīskī kitopokap'otūkkimokā? ³⁴ Ki otsin'aim īstse'tūkkī'īnai, ki itsitūpūmūšts'kaiuaie pu'īnaitappix otsauomai'sūppiponitassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anīstotokoau saīsin'īminoainiki ku'sskēštsipōpuauēšts kumut'aukīmaupuai kumu'papiipix.

19 KI Jesus annīstīsk'epo'awsīstī otaiksīu'at-tosēšts Galīlee itsīstūpa'atomaie. Ki Judāea istssoots'īstī, Jordan mīš'taputīm, itoto': ² Ki akai'tappix ipokīuo'iauaie; ki annīm' ikut'totoyiuax. ³ Pharīsees itoto'iauaie, ki as'saksīnnuyiuaiie ki an'īštsiuaiie, ōkhsīu'ats nīn'au kōnai' nūkūnīstapīstī mōk'anīstūpskoōsaie otokem'an? ⁴ Ki nokūt'anīstīuax kīkūtānīstōp'ats sinak'sīn, annōk' istīstap'īstutuyiuōkax ap'īstutuyiuax nīn'au ki ake'u. ⁵ Ūn'nīkaie nīn'au itai'akskītsīu ax un'ni ki oksīš'tsi, ki ai'akūkomīmīu otokem'an: ki akītum'anīstokīsakumīau. ⁶ Ūn'nīkaie matsīstokūm'axau, itse'tumanīstokīsakumīau. Ap'īstotokīua otsīpo'totopīstī, pīnīts'tsī matap'pī mōkai'aketosēšts. ⁷ An'īštsiuaiie, nīauk'anīī Moses ōk'okotōsī sinak'sīn, ki ōk'ūnīstūpskoawī? ⁸ An'īštsiuax Moses, kumut'sīpotomokoau kītsē'usskēštsīpōppīsuai, kōkotūnīstūp'skoōssuai kotokem'anoauax; ki istīstī'ī matūtūnīstīu'ats. ⁹ Ki kītanīstōpuau annōk' akūnīstūp'skuyiuōk otokem'an, sauau'ōkotasaie, ki otai'kaokemaitaiī stīk'ī itau'ōkotau: ki annōk' ikem'at-tauōk itūp'skoauōk, itau'ōkotau. ¹⁰ Otūs ksīnīmatīsax anīstīuāie Ūnnīanīstī'ssīau nīn'au ki otokem'an, matōkhsīu'ats mōk'okemī. ¹¹ Ki an'īstīuax kōnai'tappix matokot'otsīmāxaie annīk' epō'awsīnīk, annīks'īsk iko'taxk nīttīsmīauāie. ¹² Itstī'ī iuai'itax itsīpo'kaiīau; ki stīk'īx matappix iuai'itsīuax, ki stīk'īx iuai'itastotōsīau, Spots' im istīšnīnīssīnī umut'uaiīstotōspīau. Annōk' ikot'totsīmōk ūnnīanīstōts'īsaie. ¹³ Inūk'sīpokax itotsīpotōaiī mōkīttokhīstīkīn'staksax, ki mōkītatīsmōīkīkasi: ki ūskīnīmatīs'ax an'īstīuax unnaī'e. ¹⁴ Ki Jesus

an'iu, Pokīstīm'mokau inūk'sīpokax ki pīnanīstokau nōkstai'puksīpāīssau. Ūn'nīanīstaps'īau spots' im istīšnīnīssīnī. ¹⁵ Ki itokhīstīkīn'staksīuax, ki itsīš'tūpaatomaie. ¹⁶ Ki, sūppī, tuks'kūmī itsītotoīīnaie ki an'iu, Ōkhsīn'ai, tsanīstap'īua nōk'ōkhsīstūtsīpī, nōkkuīnan'sī ūsk'sīpaitappīssīnī? ¹⁷ Ki an'īstīuāie, Kumauk'ainīkūk'īks ōkh'sī? Matūtīstīspī ōkhsī, nītūks'kūm, Ap'īstotokīuā, itōkh'sīu: makīstīpīm'enīkī opai'tappīssīnī, sat'sītēšts ōkōk'itsīmanīstī. ¹⁸ An'īstīuāie Tsīstīsmā? Jesus an'iu, kīmataksenīk'īpa, kīmatakau'ōkotapa, kīmataksīkōmos'pa, kīmatakitūp'saiepīspī. ¹⁹ Ūkomīm'mīsau kīn'a ki kīksīš'ta; ki, kītak'anīstūkomīmīmau kītopokau'pīmau kanīstūk'omīm-mospī. ²⁰ Man'īkōppi an'īstīuāie. Nītōkōnūs' satsīpīau am'ostsk nītōk'umapīssī. Tsanīstap'īua nīkūt'tomūssatsīpī? ²¹ Jesus an'īstīuāie maksūpanīš'tsīmīnīkī matap'īkōttoat kītsīnan'īpī ki ko'tsīsau kīm'atapsīx, ki kītak'okūīnī treasure spots'im: ki puk'sīput, pokīuot' nēsto'a. ²² Ki man'īkōppi otokh'tsīm'sī annīk' epō'awsīnīk, itsīkīkīn'īstapū: tūk'ka ek'akauoi otsīnan'īstī. ²³ Jesus itūm'anīstīuax otūskīnīmatīs'ax, kītau'mūnīstōpuau, ako'tsapsīuā ak'skotoīstīpīm spots'im īstīšnīnīssīnī. ²⁴ Ki kīmat'anīstōpuau aks'īstūpīksīstspīu'camel mōkotsīpūpōksūx atūnau'ksī īstakūn'īkai, kī mataksīksīstspīu'ats ako'tsapsīuā mōk'itsīpīssī spots'im istīšnīnīssīnī. ²⁵ Otūskīnīmatīsax otokh'tsīmsax ek'skaīetūkkīau, ki an'īu, Tūkka' akokotsīkōmotse'pīau? ²⁶ Ki Jesus ūs'sūmmīuax, ki an'īstīuax matap'pīx matokotsīstūtsīm'ax; Ap'īstotokīuā ikotokōn'apīstūtsīmēšts. ²⁷ Pēter itūm'anīstīuāie, sat' sīt, nītōkōnūsskīpīnan kī nītōpokīuo'pīnan ksēstū'a. Tsa nītakanīstokūīnan'īpīnan? ²⁸ Ki Jesus an'īstīuax, kītau'mūnīstōpuau, ksēsto'au kītōpokīuo'puau nesto'a, Nīn'au okkūī otak'ittokhītaupīssī ots'tsapīnāīso'pōtsīs, ksēsto'au kītak'ittokhītau pipūau na'tsīkoputtuyīst asso'pōtsīst kōkītokōk'itsīmattosau Israel īstīstīkōputīstī matap'pīx. ²⁹ Ki annīks'īsk skīm'īx oko'auēšts, ki annīks'īsk skīts'īx umu'pappīpuauax ki ot'akemoauax ki un'ōauax, ki oksīst'ōauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kīotsīn'sīmmanoauax, nēsto'ī itskīm' iauēšts, kepīp'pī ak'okuyīau, ki akokūīnan'attomīau ūsk'sīpaitappīssīnī. ³⁰ Ki akai'tappix matom'sīx ak'sakoīssīau, ki sako'īssīx ak'otomsīau.

20 SPOTS' IM īstīšnīnīssīnī netoī'nītsīu nīn'au, nap'īoyīs īstīšnīnīssīnī, annōk' kōk'kōnīsuīuōk mōk'anīstōsī ap'autūkkīx, mōkapotomoyīsax otsīn'sīmman. ² Ki ōkh'sītukkīsax mōkokuyīsax tuks'kai ksīst-sīkūī tūks'kūmī apūn'asāīnī itūp'skuyīuax otsīn'sīmmani. ³ Ki nīoks'kaiī itai'ksīstīkūmīopi mat'suxīu, ki stīk'īx nan'nuyīuax nam'ītaīpuyīax itau'pūmōpī, ⁴ Ki an'īstīuax nokōt'sītappōak īnsīm'man, kī mōkōm'otsīs-sī kītak'okotōpuau, kī itappo'īau, ⁵ Nau'yi itai'ksīstīkūmīopi, kī pīksu'yi itai'ksīstīkūmīopi, mat'sūxīu, kī netoī' mat'anīstīu. ⁶ Ki nīstīkō'puttuyī itai'ksīstīkūmīopi, it-sūx'īu kī ikon'oyīuax stīk'īx nam'ītaīpuyīx, kī an'īstī-

uax konai'ksistsikuyi kumaukai'amitaipuisks annom'?
 7 An'istsiauaie mats'itstipa matap'pi nõk' anikinan.
 An'istsiuax, Nokõt'sitappoak insim'man; ki mokõm'ot-
 sissi kitak'okuinanipuu. 8 Ki autükkus'si, insim'man ist-
 sijn'aim an'istsiauaie otap'otomoki, ninikõt'sisau
 ap'autükkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau,
 matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau
 matom'six. 9 Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsiku-
 miopi itaumütüp'apotükkix, kõnai'ınax ikõno'kuyiau
 apün'asaini. 10 Ki matom'six isto'sau, ős'taiu
 mõkoku'yisauaie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apün'asaini.
 11 Ki otoku'yisauaie, itüpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis
 istõkhsin'ai, 12 Ki an' iau, anniks'isk sako'isixk ni-
 tuk'skau itai'ksistsikumioopi itapotükkiau, ki kanistoko-
 taiau kanist'okokipinan ki ksistsiku'i istiksist'utsissinni
 nitap'autükkipinan. 13 Ki an'istsiauaie tuks'kümi, Napi'a,
 kimat'omaikimatsistotopa: kiküt'tomaiõkhsitükkipa
 tuks'kümi apün'asaini? 14 Matsit' kitsinan' ki mis'taput;
 nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi. 15 Küt-
 tomõkhsuats nitsinan' nanistsitsitapi nõk'anistutsissii?
 Küttaukapiu'ats koõps'pi, mõk'õkhsissii nitsinan'? 16 Ki
 sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoissiau; tük-
 ka akaiēm'ix ni'nikõttaiau, ki un'natosimix mat'toaiu.
 17 Ki Jesus otsitüpamissosi Jerusalem, na'tsikaputtsix
 otüs'ksinimatsax itünistüp'p'iikax, ki an'istsiuax, 18 Sat'
 sit aitüpamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i ak-
 itüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki
 akünistokõkitsimüt'tsiauaie mõks'einsaie. 19 Ki aküt-
 sitüp'omütskau Gentiles mõkitapapistotoõssauaie, ki
 mõkitstipis'ossauaie, ki mõkauai'stõsuaie; ot-
 soks'kaiksistsikusi ak'ütsipuu. 20 Zebedee oku'ix ok-
 sis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'mi-
 auaie, ki au'kõmõnistsiauaie tuks'kaii. 21 Ki an'istsiauaie,
 Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox ni-
 tai'akokosix mõkittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma
 netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. 22 Jesus an'iu, ki-
 matsksinip'uua kitau'kõmõnikipuai, Kikütaiakokot-
 simipuu annõk' kos'õk nimutai'aksimipük? Kiküta-
 iakokotüstapinükippuu üsta'pınüksinni nimu-
 tai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan.
 23 An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki ki-
 tak'üstapinükippuu üsta'pınüksinni
 nimut'aküstapinükipi; ki nimatsinanestsau kõkokoto-
 suai kõkittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki
 anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyi-
 uax, otaksinan'oaiau. 24 Ke' pix otokh'tsimsau istsim-
 mim'miauax na'tsitappix ipapiimotseiix. 25 Ki Jesus
 ninikõt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuu Gentiles ot-
 sijn'aimoauax otain'aiiskotokoaiuax ki anniks'isk
 omüx'ınax nokõt'ai'naiiskotokoaiuax. 26 Ki mataketü-
 manistsiu'ä ksësto'au: annõk' ak'omüksimõk,
 ünanistap'otüksii; 27 Ki annõk' kitaks'innauükõk
 ünanistap'otüksii: 28 Nin'au okku'i matütoto'ats
 mõk'apotomoõsaie, mõk'apotomoõsi umut'oto, ki
 mõk'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni.
 29 Ki otsistüpaatosau Jericho, akai'tappix ipoki-

uo'iauaie. 30 Ki satsit, natsitappix naps'tsix pitsiko'-ot-
 sim i tau' pix otokh'tsimsau Jesus umutak'itsskosaie
 awk'umiau, ki an'iau, kim'okinan, Nin'a David okku'i.
 31 Ki o' tappiisijn'na ai'semiauax mõkstaie'puyisax: ki
 matsistawk'umiau ki an'iau kim'okinan, Nin'a, David
 okku'i. 32 Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'nikõttsiuax, ki an'iu,
 Tsa kõk'anistutopuu? 33 An'istsiauaie, Nin'a mõk-
 sikauopiisaii nõõps'pınanix. 34 Ki Jesus kaiim'iuax, ki it-
 siksenuax oõps'puuax, ki oõps'puuax kau'opiau, ki
 itopokiuo'iauaie.

21 OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Beth-
 phage, itum'uasuaie Olives an'istop Jesus
 itüp'skuyiuax na'tsitappix otüsksinimats'ax, 2 Ki an'ist-
 siuax, akap'ioyis astsi'im istsipi'ik, kikitakstümkonau
 üsk'omükstokiua aks'isksipistau, ki o'kosepokai
 ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sipipptokikau.
 3 Ki sitsipsatsenoainiki matap'pi, kitak'anistaiau Nin'a
 au'anistsiuax; ki ak'otümütsitüpskuyiuax. 4 I kõnan'is-
 tutsip mõks'enüpanistosi otan'iipiaie prophet ki an'iu,
 5 An'istok Sion otün'ni, Süm'mis kitsin'aimau kitsipuksi-
 pa'ak, ikin's'siu, ki üskomük'stoki itokhitopiu, ki o'kose-
 pokai üskomük'stoki o'kosaie. 6 Ki üksinimats'ax itap-
 po'iau, ki Jesus itün'istutsimix manistanistopix. 7 Ki
 itsipuksipip'piauaie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki
 itokh'itstomiau otsistotos'ouaests ki itsittokhitst-
 si'iauaie osto'i, 8 Ki ek'akaitappix saie'kuyiuaie otsis-
 totos'suauests moksokui; ki stsik'ix kaiak'ımiau
 okün'iksists ki moksoku'i itõkh'tümiaueests. 9 Ki an-
 niks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk,
 awk'umiau, ki an'iau, Hosanna ünnianistsitüp'itsis
 David okku'i: Atsim'siu annõk' aipuksipu'õk nin'a ot-
 sijn'ikõsım; Hosanna mis'tüpspiu. 10 Otsitsipis'si
 Jerusalem, konai'akapioyis ap'aitsitaiau, ki an'iau, Tük-
 ka'ats? 11 Ki akai'tappix an'iau annõk'auk Jesus
 Nazareth itsipphet, Galilee istauõsim'im. 12 Ki Jesus
 itsipim Ap'istotokiua otatoi'apioyis ki anniks'isk it-
 sipst'anmütskotükixk, ki itsipstawk'pumaxk nato'i'api-
 oyis, itsai'tüpiksistsiuax, ki au'õtsuautuyixk otsit'aisi-
 nakipuuuests ima'pıximests, ki au'mütskotükixk
 kükku'ix otsasso'põtsuauuests ima'pıximests. 13 Ki
 an'istsiuax, Sin'aip, Noko'ai ak'anistop a'tsimoiikapi-
 oyis, ki ksësto'au kanis'tutsipuu kõmos'iepıtsix
 oko'auai. 14 Ki naps'tsix ki üs'tsekaiix itsipstotoyiauaie
 Natoi'apioyis; ki ikuttotoyiuax. 15 Ki omük'atoiapiekuax
 ki aisinakix, otınis'ests skai'pıssitapıts otap'istutsipıts,
 ki pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'issau
 Hosanna ünnianistsitüp'itsis David okku'i,
 eks'kaaisauõkhsitükkiau. 16 Ki an'istsiauaie, kikütta-
 iaiokhsip'ä otan'iipiau am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A;
 kiküttomisuanistopa sınaksin, pokax ki üs'stax
 maau'auuests kumut'totssüpanistsistutsip istsak'sin?
 17 Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittüp'süxkitsimaie
 Bethany; ki annim' itsok'au. 18 Ki ksisküna'tünni
 mat'skitapposi akap'ioyis, itun'otsiu. 19 Ki otsitsınno'õsi
 moksoku'i omüx'iniıstsisi, itoto'aie ki matsitokonı-
 mau'atsaie, nam'itaisii suio'pokıts, ki an'istsiauaie, Ün-

nianist'sauũksaiin as it ksęsto'a. Ki omũx'inistsis sotũm'ikũnipisuiu. ²⁰ Ki ũksnĩmatsax otsĩn's'au, skai'etũkkiau, ki an'iau, Mau'maikipikũnipisuiu! ²¹ Jesus an'istsiuax, kitau'mũnistopuau Aumaitũkkienoiniki, saietũkkienoiniki itsistuts'ipi omũx'inistsisi kimatak-sikaksistutsipa, ki nokũt'anistomĩnoainiki am'o nitum'moi, ũnistũp'itsit, ki ũnistũp'apiksistũkit omũk'siki-mi; ak'ũnistutsip. ²² Kitak'omianistau'kõmõnipuai a'tsi-moiikainoiniki aumai'tũkkienoiniki, kitak'okoksuai. ²³ Ki otsitsipis'si natoip'apioyis, omũkatoiapiekuax ki matappix ot'omũximoauax otũs'ksĩnĩmatstũksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotũmapsĩn'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tũkka' kit'okokaii am'ok otũmapsĩnnik? ²⁴ Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksũppoõtsesattopuau tuks'kaii anik'ienoiniki kitak'õtanistopuau otũmap'sĩnni numut'auanistutsipi am'ostsk. ²⁵ John õtũs'tapĩnũksĩnni, Tsema itotstsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sĩtsĩpsattseiaie, ki an'iau, mak'anĩnani-ki spots' im; nitak'anikĩnan, kumauk'statau-maitoauaiĩksix? ²⁶ Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitstũnauũnaniau matap'pix; tũk'ka ikõn'auaniau John mõkoprophetsi. ²⁷ Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipĩnan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuau otũmap'sĩnni nimut'auanistutsipiau am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kũmi matap'pi, na'tokũm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ã, matap'otũk kit anok' ksĩstsiku'i nitsĩn'sĩmman. ²⁹ An'iu Nimat'akittapopap: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstĩk'i itoto'aie ki mat'anistsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ã; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tũma' amoxi ũs'satsĩma un'ni otsitsi'taniaie? An'istsiauaie, Matom'siuã. Jesus an'istsiuax, kitau'mũnistopuau kitsauomai'pisuai Apĩstotokiũa ĩstsĩn'naiisĩnni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tũk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisĩnni ĩstokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksęsto'au kitsĩn's'uai ki-matsakoisauaitsitapuaua kõkaumai'toauuai. ³³ Okh'tsĩk stsĩk'i parable, itsstiu' tuks'kũmi nĩn'au, nap'ioyis ĩstsĩn'aim, itsũppipumattomaie ĩnsĩm'man min'istsix, ki itsĩstse'pĩskũnattomaie, ki itatun'iakiu itsĩn'iokkeĩmskaupi, ki spiap'ioyis itap'ĩstutsĩmaie, ki itõk'kumatokuyiuax ai'ĩnsĩmax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsĩssi mĩn'ĩsts otai'akitsetspięsts itũp'skuyiuax otap'otomokix aiĩnsĩmax mõk'okuyĩssi ĩstsĩn'ĩsts. ³⁵ Ki ai'ĩnsĩmax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kũmi, itauaiak'iauaie, ki stsĩk'i initsi'auaie, ki stsĩk'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itũpskuyiuax stsĩk'ix otap'otomokix: ki netoi' an'ĩstutuyiuax. ³⁷ Ki sako'okhtsim, itũp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsĩmmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'ĩnsĩmax otsĩnno'õssau okku'i an'ĩstseiau Am'otak'sinan; ki, õks'enĩtai, ki nõksinan'attopĩnaniau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tũpiksĩstsiauaie ĩnsĩm'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si inĩm'man ĩstsĩn'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'ĩnsĩmaxk? ⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiĩnaknaiatsĩstutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappix, ki ai'akõkkumatuyiuax otsĩn'simman stsik'ix

ai'ĩnsĩmax, anniks'isk aiakokotsiauaie ĩstsĩn'ĩsts aits'ĩsau. ⁴² Jesus an'istsiuax, kikũttomaisuanistopu-aiĩksix natoisĩnaksĩsts, Ok'otoki, annõk itsis'tũpapi-ksĩstauũk aiokotoksapiokoĩskaiaie, netoi'nitsiu koke'i ĩstotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apĩstutũksĩnni ki skaie'tsip noõps'pĩnanists? ⁴³ ũn'nikaie kumut'anistopuau Spots'im ĩstsĩn'naiisĩnni ak'otsip ksęsto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiĩk. ⁴⁴ Ki annõk' ai'akittutũsĩnnĩssiuũk annõk' ok'otoki, aksi'ksĩsiu, ki annõk' matap'iuõk ai'akittutũsĩnnĩssiuũk okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omũk'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsĩmsau parables, ĩksĩnĩm'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'sũmmõsax mõk'sixenõsax, ũs'stũnnuyiauaie akai'tappix, tũk'ka ũ, 'taiau mõk'siprophetsi.

22 KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im ĩstsĩn'naiisĩnni netoi'nitsiu tuks'kũmi omũx'inau, okuyi otokem'si. ³ Ki itũp'skuyiuax otap'otomokix mõksĩnikõttosaxax anniks'isk otũm'axk: ki matũskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itũpskuyiuax stsĩk'ix otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk ũm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'õssĩn: nitap'ot-skĩnamix ki nitunĩstakhtsimix ũkainitaiu ũk'okõnaik-sĩstsiiau: Puksipa'atok okem'sĩnni. ⁵ Ki ap'etsĩmiauaie, ki oksoku'ouaęsts itappoiau, tuks'kũmi otsĩn'sĩmman, stsik'i otsit'aumũskotũkkipi: ⁶ Ki stsĩk'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksĩstutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omũx'ina otokh'tsĩmsi, itsis'tsetũkkii: ki itũp'skuyiuax otseęn'akemix, ki itsaiĩnakuaĩstutuyiuax anniks'isk in-ĩk'ix, ki itsĩn'sĩmaie otakap'ioyimoauaie. ⁸ Itũm'anistsiuax otap'otomokix, ũk'aiksĩstsiu mak'okemsĩnni, ki anniks'isk ũm'axk matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak mõsoku'ĩsts ki kĩt'okõnaukonoaxk ũm'mokau mak'okem-sĩnni. ¹⁰ Ki anniks'isk apotũkkixk ĩsitap'poiau mõsoku'ĩsts, ki ikõnau'moipiauax ot'okõnokonoauax makap'six ki õkh'six: ki itsũpanis'tsĩmiau ũm'max. ¹¹ Ki omũx'ina otsipis'si mõks'ĩnnoõssax ũmmax, nan'nuyiaie nĩn'aie ikem'sĩnni ĩstsiso'kõsĩmi, mat'sũpskõsat-tomaie; ¹² Ki an'istsiauaie, Napi'a, Tsa kanis'tsipipa kitsauomai'sũpskõsattosi ikem'sĩnni ĩstsiso'kõsĩmi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omũx'ina itũm'anistsiuax otap'otomokix ĩs'ksipĩstok otsĩsts' ki okõt'sĩsts, ki ĩs'tũppĩppis, ki satũp'iksĩstsis ski'natsi; ak'itsstiu asain'sĩnni, ki papũx'ekĩnikani. ¹⁴ Akai'tappix nanikõtta-iau: un'natosĩmix mat'toiaiu. ¹⁵ Itũmĩs'tapuiu Pharisees, ki itauũt'ũnistsiiau mõkĩtokonĩmõsuaie ote'poawsĩtsaie. ¹⁶ Ki ipokitũp'skuyiuax otũksĩnĩmat-sauauax ki Herodians, ki an'istsiauaie, Nin'a, nĩts'ksĩnipĩnan kitau'mũni ki kitau'mũnĩksĩnĩmatstũkki Ap'ĩstotokiũa oksoku'i, ki kimatsũmman'ax matap'pix: tũk'ka, kimatsatsipats manistũp'apitappiipiau. ¹⁷ Anik'ĩnan, Tsa kit'stapa? Őkh'siuats mõk'otsiponitasi Cęsar, tsõktau mat'õksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'ĩmaie ot-sau'okõmotsitappiisui, ki an'iu kumauk'sak-sksĩnokipuauiests kitsiksĩs'tapokõmotsitappiansuai? ¹⁹ ũnis'tsĩnũmmokĩk mixkĩm, kumut'siponitapi. Ki

ito'tsipotuyiauaie nitai'pūnasainiini. ²⁰ Ki an'įstsiuax, tūkka' am'o ostoksīs'ā, ki tūkka' osīnaksīn'ats? ²¹ An'įstsiuaie, Cæsar otsinan'. Itūm'anįstsiuax kotok' Cesar otsinan'ists, ki Ap'įstotokiuā kotok' otsinan'įsts. ²² Otokh'tsīmsau annists'isk epo'awsīstsk itskai'etūkki-au, ki itskīt'siauaie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksīstisiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk matsitstsipats matsipau'osīnni itoto'iauaie, ki ai'sūppoōtsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itūni'u enīs'si nīn'au, ki saītstssī pokax, oskūn' akokem'attsī'īnaii otokem'an, ki ak'ksīstauūttomuyiauaie us'i pōkax'. ²⁵ Annok' ik-it'sikūmiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'įstssī o'kosix itskīt'siauaie otokem'an oskūn' mōk'okemattosaie: ²⁶ Neto'initsiu oskūni enīs'aie, ki omat'oskūni ki ikīt'sikūmiau ikōnen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipau'osīnni tūkka' otakokeman'atsaie, ikīt'sikūmīx? Tūk'ka ikōnau'tuyiauaie. ²⁹ Jesus an'įstsiuax. Kitai'patsīstutsipau ki-matsksīnipuauēsts natoī'sīnaksīsts ki ototūmap'sīnni Ap'įstotokiuā. ³⁰ Matsipau'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Netoī'nitsiu Ap'įstotokiuā otat-sīm'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipau'awsīnnīk kikūttomisauanīstop'ats annik' kitan'iipik Ap'įstotokiuā. ³² Nēsto'akauk Abraham otsinan Ap'įstotokiuā ki Isaac otsinan' Ap'įstotokiuā, ki Jacob otsinan' Ap'įstotokiuā Ap'įstotokiuā enix' matsinan'oauats, sa'kīaitappiīx otsinan'oauax Ap'įstotokiuā. ³³ Ki akai'tappiīx otokh'tsīmsau skai'etsīmiau otūsksīnīmats'tūksīnni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsīmsau ot'omaupūtsōssax Saducees, itauūtmoi'piotseiau. ³⁵ Ki tuks'kūmi, lawyer, ai'sūppoōtsesattsiauaie, ki as'akksīnnuyiauaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omūk'o okōk'itsimani įstse'poawsīsts? ³⁷ Jesus an'įstsiuaie, Kitak'ūkomīmīmau, Nin'a Ap'įstotokiuā kitokōnai'uskētstipōppi, kitokōnai'staaw, ki kītōkōnai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omūk'o epo'awsīnni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ūnistūkomīmīmau kītōpokau'pimok kanīstūk'omīmīmospi. ⁴⁰ Annists'isk na'tokaistsk epo'awsīsts, ikōnaukōkitsimanīsts ki prophetix otan'ipīsts ikōn'itaitssīēsts. ⁴¹ Otsakīaumoi'piotseīsau Pharisees, Jesus sūppoōttsesattsiauaie, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tūkka' oko'atsaie? An'įstsiuaie David okoai'e. ⁴³ An'įstsiuax, David umut'ainīstainikōttaupīaie Nin'ā, otanipi, ⁴⁴ Ap'įstotokiuā an'įstsiuaie nīn'a, netots'i tūpo'pīit, nōk'ūnistutoōsau kīkatum'ix kitsitautūtsekau'pipi? ⁴⁵ David ninikōt'tūssi Nīn'a, Tsa otak'anīstoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitst-sipa mōk'okotsīstīpsāttsosi tuks'kai epo'awsīnni, ki annik' ksīstisiku'ik matap'pi matokot'sakosūppoōttsesattau.

23 JESUS itūm'sīstīpsīuax akai'tappix ki otūsksīnīmats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sīnakix ki Pharisees, Moses otsiso'pōtsīsaie itau'piau: ³ Ūnnikaie kitomian'įstani-ipuai sat'sīk ki nīstutsīk'. Ki manīstssī'tutsīpiau, pinan įs'tutsik: tūk'ka itan'iau, ki matsīstutūkku'axau. ⁴ Issok'sīstīsts itau'monīmīauēsts soku'ēsts mōkopa'tosau ki matap'pix otsīstsoauēsts itotom'iauēsts; ki osto'auai

matakotsīstūpakīotsīm'axauēsts tuks'kūmi okīt'suauax. ⁵ Otokōnap'otūksuauēsts itsīstuts'īmīauēsts mōksīnnu'yīsau matap'pix: itopūx'įstutsīmīauēsts phylacteries, ki itomūx'įstutsīmēsts ot-saieno'tūksuauēsts, ⁶ Ki ūkome'tsīmīauēsts oye'tanīsts įstotom'īapioyīsts, ki natoī'apioyīsts įstotom'isopōtsīsts. ⁷ Ki otsitau'pīsau itau'pumaupi aiksemattssīnī'otseīsnīni, ki mōks'īnikōttosau, Rabbi, Rabbi. ⁸ Pinīs'tsīnikūkīk Rabbi: tuks'kūmā kitsīn'aimoauā, Christ: ki ksēsto'au kītōkōnaix'okoauax. ⁹ Ki Pini'nīkōttok matap'pi, annom' ksōk'kum, kīn'a; tuks'kūmā kīn'oaua annōk' spots'im itau'piuōk. ¹⁰ Ki pinitsīn'ikūkīk Nin'ax: tuks'kūmā kitsīn'aimoaua, Christ. ¹¹ Annōk' omūx'īmōk ksēsto'au, kitak'apotomokoau. ¹² Annōk' ak'omux'įstutosiuōk, aks'inūx'įstutoau; ki annōk' aksinūx'įstutosiuōk, ak'omūx'įstutoau. ¹³ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiau matap'pix Spots'im įstīn'naiisīnni: ksēsto'au kimatsitaihipuau'ats, ki aiakspimix kimats'epokkītsētomauaxau mōk'itsīpīsau. ¹⁴ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Nam'akex oko'auēsts kitau'atopuaiau, ki kitaisūmīksīstapatsīmīkapuau: mīs'tūpkapii kītakoku'yīsuai. ¹⁵ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai kitotka'atau ksōk'kum ki omūk'sīkīmi kōk'itokonoōsi tuks'kūmā matap'īuā mōkītanīs'tsītstasi kanīstssī'tawpi kitaumaitu'yīssi, kanīstūm'īpuai ksēsto'au Hell oku'yix kitak'anīstīstokīaīstutoauau. ¹⁶ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au kitsaps'tsiotūpīnūkipuau, kitan'īpuau annōk' akitup'ūtauūniuōk omūk'atoīapioyīs matsīkiu'ats, ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk omūk'atoīapioyīs įsto'tokuīīxkīm, aks'įstutsīmaie! ¹⁷ Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsiīpuau: Tsīma' omūk'o. Otoku'īīxkīm, ki omūk'atoīapioyīs annik' itatsīm'mīmīik otoku'īīxkīm. ¹⁸ Ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk altar, matsīkiu'ats; ki annōk' akitūp'ūtauūniuōk kotūk'sīnni altar itokhīts'tsīpi, ai'aksīs'tutsīmaie. ¹⁹ Kitūt'tsapspuau, kitsaps'tsīpuau Tsīma' omūk'o, kotūk'sīnni, ki altar annōk' itatsīm'etsīmōk kotūk'sīnni? ²⁰ Annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk altar, itup'ūtauūniu altar ki mian'įsttokhītstssī. ²¹ Ki annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk omūk'atoīapioyīs, itūp'ūtauūniu omūk'atoīapioyīs ki annōk' iko'attomōk. ²² Ki annōk' aiakitūp'ūtauūniuōk spots' im, itūp'ūtauūniu Ap'įstotokiuā otpiso'pōtsīs ki annōk' itokhittaupīuōk. ²³ Kitaks'ksīnipuau makapi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki anise ki cummin, ki įssoku'įsts kimatsat-sipauauēstsau, okōk'itsīmanīsts, kīm'apiisīnni ki aumai'tūksīnni: am'osts ōkh'si kōk'satsōsuai; ki mat'ōkhsīuats kōk staiīstutsīssuai stīk'įsts. ²⁴ Kits' apstīotūpīnūkipuau, kitai'soautsauau inūx'soīksīsīssi, ki kitait'sstīmīauau camel: ²⁵ Kitaks'ksīnipuau maka'pi ksēsto'au ai'sīnakix ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsi-

tappiansuai! Kös'ä ki saiëtso'kosi sauauts'i kitüs'siipua-
iaiu, ki pistots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki
auüt'tseisinni. ²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pis-
tots'im kos'ä ki saiëtso'kosa mök'ütsitsiksixissi
sauauts'i, ²⁷ Kitsaks'ksinipuaui maka'pi ksësto'au ai'si-
nakix ki Pharisee kitsiks's'tapokömotsitappiansuai!
Ksïkoken'imanists kine'tümanistspuau ai'ökhsinipiau
sauauts'ïtsi, ki pistots' im itui'tsiau enix' okin'ouaüests
ki makap'ïsts. ²⁸ Netoi'nitsiii ksësto'au kïto'kömotsitap-
piinipuaui matap'pi, ki pistots'im kitotuitskitsipuaui
ksis'tapokömotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni.
²⁹ Kitaks'ksinipuaui maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Phar-
isees, kitsiks's'tapokömotsitappiansuai! Kitap'ïstut-
sipuaiaui prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsis-
tutsipuaiaui moköm'otsitappix otoken'imanoauësts,
³⁰ Ki kitanipuaui nitsa'kiaitappiipinanopi nin'anix ot-
sa'kiaitappiisau nis'tasauopoksïstokemaumünanopiaui
prophetix otsa'apünoauësts. ³¹ Ün'nikaie kit'auüta-
nipuaui, ksësto'auükaui anniks'isk matap'pix initsix'
prophetsix o'kosoauax. ³² Tu'itok kïn'ouaui otsauum'it-
sitappiisauuësts. ³³ Pitseksinax, opïx'exinasinna, Tsa'a
kitakanïstupis'tapixsattopats Hell ïstokök'itsimani?
³⁴ Ün'nikaie, sat'sïk kitakittüp'skoiiaui ksësto'au
prophetix, ki mokök'ietappix ki ai'sinakix: ki stsïk'ïx ki-
tax'enitauaiaui ki kitiikau'aistauaiaui; ki stsïk'ïx kitakit-
sipstüstsipis'auaiaui kitatoi'apioyimoauests, ki kï-
tak'auksïstutuaiaiaui amian'ïstakap'ioyïsts otai'akit-
sipisau: ³⁵ Mökïttokh'ittaitsïssi ksësto'au kõnau'kömot-
sitappiaapüni ksök'kum itsai'kimskaii. Abel moköm'ot-
sitappiua otsa'apün itüpots'tsuaie Zacharias,
Barachias okku'i otsa'apüniaie annök', kitsitseni-
tauauök itüt'sikatsi omük'atoiapioyis ki altar. ³⁶ Ki-
tau'münïstopuaui kõnai'sïstskä aunok' o'tappiisinna
akitotu'ïësts. ³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksësto'auä ki-
tai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuax ksës-
to'auä ok'otokix kumutauauaiak'iauaiaui, nõkstanïst-
sikapumoi'piauiopi ko'kosoauax nipuaui'ä manï-
tau'moipiopi o'kosix ki kimat'ökhsitsipuaui'ats!
³⁸ Sat'sïk, Koko'auai nam'itaisiu kït'skïtomoko. ³⁹ Ki-
tan'ïstopuaui, ïssoots'i kimatakainokipuaui sau-
nenoainiki Atsïm'siu annök' paiuksipu'ök Ap'ïstotokiuä
otsïn'ikösïm.

24 KI Jesus itsüx'iu ki itsis'tüpaatomaie omük'atoia-
pioyis ki otüksinimatsax itoto'iauaie
mökanïst'sïnnomoösauaie omük'atoiapioyis ïstap'ï-
tutüksinni. ² Ki Jesus an'ïstsiuax kiküt-
taisauainipuauiastsau kõnai'ïstsk? Kitau'münïstopuaui,
matakskït'aupa okotoki mökstaïina'piksïstosi. ³ Ot-
sït'tokhitaupïssi nitum'moyi Olives, üsksinimats'ax
isïmitoto'iauaie, ki an'iaui, Anik'ïnan Tsanïstis's' akanïst-
siu'astsau? Ki tsa akanïstsiu'a kitsipuksipusinni, ki pun-
ksök'kuasïsi? ⁴ Ki Jesus an'ïstsiuax Iskskats'ïk kõk-
staipïstiksïstutu'yisui. ⁵ Akai'tappix ak'ütsitotoiaui nit-
sïn'ikösïm ki ak'anïau Christ nësto'akauk; ki ak'sipïstik-
sïstutuyiaui akai'tappix. ⁶ Ki kitakokhtsïmattopuaui
auakaw'tseisïsts ki mak'auakawtseisïsts: Sats'sïk kõk-

stai'apaitasauai; konai'ïstsk ak'itstsiu; ki umut'aket-
sïnikawpi matomoto'ats. ⁷ Aiok'auaui aksipua'tseiaui
aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiaui nin'naiisinni;
ki ak'unnatosiu aau'össinni, ki ak'itstsiu okh'tokosïsts,
ki ksök'kumä otaks'ikauopiisïsts, ki akokõnau'toitstsi-
iaui. ⁸ Am'osts Istokõnau'mütüpipuïnawkuyii' sïsts. ⁹ Ki-
takaumüts'kakipuaui kõkitapauksïstutoksi, ki kï-
taks'enikoiaui: ki kõnai'okauaui kumutaks'tsïm-
mïmmokoaui nitsïn'ikösïm. ¹⁰ Ki akai'tappix akïstskïm-
skükiaui ki akaumüts'katseiaui, ki akau'kïmotseiaui. ¹¹ Ki
akaiëm'ix ksïstapsix prophetix aksipuaui ki ak-
sipïsksis'tutuyiaui. ¹² Ki sauo'kömotsitappiisinni
otakau'osi, akai'tappix otükome'tüksuaui akstuyiaie.
¹³ Ki annök' eikak'ïmauök umuk'itsipi aksikömotse'pi-
au. ¹⁴ Ki am'ok nin'naiisinni ïstökhsitsiniksinni
ak'anïstop kõnüs'ksök'kum, kõnai'okoaui
möks'ksinïisauaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto.
¹⁵ Ninïm'ïnnoainiki üs'tsïmetsipi Daniel otan'ïstopi at-
sïm'apii ïstai'puyïssi (annök' an'ïstomök ünnïsts'ksinï-
si:) ¹⁶ Anniks'isk Judæa itau'pix ünnianïstitüpoks'kasau
nitum'moïsts: ¹⁷ Annok' itokh'itauipiuök oko'ai
pïnünïst'ïnïssaatos mök'sauautsïssi itsipsts'tsii oko'ai:
¹⁸ Annök' ïnsïmman itau'piuök pinüt'ünïstsskos mök'ot-
sïssi otsïstotos'ïsts. ¹⁹ Anniks'isk ipitap'piix ki
üs'takatax aksksinïmiaui makapi annïsts'ïsts ksïst-
siku'ïsts! ²⁰ Atsïmoïkak kõk'stautsïmutasui stuyïssi, ki
ïssïk'opiïksïstikui. ²¹ Annik' omüx'ipuïnasinni ak'itstsiu,
ïstsits'si ksök'küm, ki annok' manïsts'ipuïnapspi, ak-
sïstüpünïstipuinapsiu, ki ïs'sotsk matakotümanïst-
sipuinapsiu'ats. ²² Ki annïsts'ïsts ksïstsiu'ïsts
sauun'natsïstutsïstësts mat'akitstsiu matap'pi itsikö-
motse'piaui; aumai'tükkix, osto'auai itunnats'ïstut-
sïmësts annïsts'ïsts ksïstsiu'ïsts. ²³ Kümïts'tsiki mat-
ap'pi kitai'akaniki Süm'mïs, am'auk Christ, ki om'auk;
pinau'maitos. ²⁴ Ksïstapsix Christix akitsipuaui'iaui ki
ksïstapsix prophetix, ki akanïst'sinnükiaui omük'ap-
stosïsts ki pïrats'kasïsts; ki iküm'itstsiu aks'ipïstiksï-
tutuyiaui aumai'tükkix. ²⁵ Sat'sïk, kikaui'anïstopuaui.
²⁶ Küm'anïstsenikiaui sat'sit ksïstapsksök'kuyi
ün'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, sïmiap'ioyïsts ün'amauk;
pinaumai'tükkik. ²⁷ Ksïstsiu' manïsttotsipuksipupi
umut'autstsiu apinök'kuyi, ki manïstsitüpikünatspi
ame'totsi; netoi' ak'ünïststsiu nin'au okku'i otos'aie.
²⁸ Mïksinï otsits'tsipi, ün'nim pi'tax akomoo'iaui. ²⁹ An-
nïsts'ïsts ksïstsiu'ïstsk ïstsiu'ïnasïsts otaiksiuos'au,
nato'si akski'ïnüm, ki kokum'ikesüm matakana'kïmau-
ats, ki kõk'atosix akotots'ïnïssiaui, ki spots'im otsis'köp-
sinni akauüt'apixip: ³⁰ Ki Nin'auä okku'i otap'stosinni
akitsinakoiaie spots'im: ki ksök'kum ïstokõnai'tappix
ak'otümauyesiau, ki aks'ïnnoyieiaui Nïn'au okku'i
spots'im ïstissoksis'tsikuïsts itsipsts'otosi, otümap'sïn-
ni ki omüxik'kunnasinni akopoto. ³¹ Ki ak'itüpskuyiaui
otatsïm'otokatatsix ak'soksïkkiaui, ki aumai'tükkix aki-
totomoi'piiuaui, nïssoo'ïsts soppu'ïsts ki spots'im
umuk'itsipi: ³² Annok', ïsksinïk parable omüx'ïnïstis's;
okün'iksi otsa'kiükkïnïssïsi, ki otsuio'pokassi, kit-

sksīnipuau nepu'yi itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'īnī-menoainiki annists'isk, īskšīnik, mōkaststšissi, ito'to okh'sepīstānīsts. ³⁴ Kitau'mūnīstopuau am'oi o'tappiisī-naii mataksīstapu'ats otsauomaisūpanīš'tsiosau annists'isk. ³⁵ Spots'im ki ksōk'kum ak'eitsīnikau, ki nitse'poawsīsts matakeitsīnikau'ēstsau. ³⁶ Annik' ksīst-siku'ik ki annik' itai'ksīstsikumiopik matsksīnīm'ats matap'pi, Spots'im ītsto'tokatatsix matsksīnīm'axauaie, Nin'a nits'ksīnīmaie. ³⁷ Noe otsiksīs'tsikumīsts manist-si'piēsts, netoi' ak'anīsttsiēsts Nīn'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōkkum manīstau'yipiau ki manīstai'sīmipiau, manīstok'kemipiau manīstap'ikōt-tūkkipiau, itūp'itsiu annik' ksīstsikui, Noe otsit'sūp-popīssi akh'iosatsīs. ³⁹ Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiokkeuasi ki itsau'inakuaiīstutuaiau; netoi' ak'anīstsiu Nīn'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappiix akotūmitau'piiāu insīm'man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stšīk'i ak'skītau. ⁴¹ Natsitappiix akex' akītai'pīk'iakiau; nituks'kūmi ak'otoau, ki stšīk'i ak'skītau. ⁴² Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuau annik' itai'ksīstsikumiopik kitsīn'aimoau otai'akītotopik. ⁴³ Am'okā īskšīnik', Napi-oyīs īstōkhsīn'auā otksīnīm'opi annik' itai'ksīstsikumiopik otai'akitotosi kōmos'iepītsiūā īstaiūskskūmi-uopi, īstai'saiepukītsetsīmopi oko'ai īstokitsīm'i mōkopokse'īsaie. ⁴⁴ Ūn'nikaie ūk'aisūppuiapīstotosīk; kitsit'sisauaitsitatopuai, Nīn'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tūkka' aumai'tūkki ap'otūkkūā, ki mokōk'i apotūkkūā annōk' otsīn'aim otīnaiāts'okōk oko'ai ītsitappim'ix, mōk'okō-motokotōsax otso'ōsīnoauēsts? ⁴⁶ Atsīm'siu annōk ap'otūkkūōk, otsīn'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ūnīststutsimaie. ⁴⁷ Kitau'mūnīstopuau, akokōnī-tainaiāts'īuaie otokōnai'nanīsts. ⁴⁸ Ki annōk sauum'itapotūkkūōk, makotots'anīssi u'skēttsipōppi ai'sūmsiu nitsīn'aim; ⁴⁹ Ki makaumūtūpauaiak'īūssi ot'opokapotūkkūmax, ki makopoks'oyimūssi ki mak'opoksīmimūssi ai'sīmīx; ⁵⁰ Annōk' ap'otūkkūōk ot-sīn'aim ak'oto annik' kustsiku'ik otsauomūsks'kūmo-saie, ki annik' itai'ksīstsikumiopik otsauomūsks'kūnnīssi, ⁵¹ Ki akaiaketsīn'īuaie, ki aiakokotsiuaie mōk'itau'pīsaie otsitau'pīpiāx ksīstapokōmotsitāppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sīnni ki satse'kīnani.

25 SPOTS' IM ītsīn'naiisīnni aketum'anīstsiāu ke'pīx ake'kuax, anniks'isk mat'tuyīx ot'anaki-matsuauēsts, ki itsux'iau mōkota'tsemōsau annōk' ai'akokemiuōk. ² Ki nīs'itsix mokōk'iau, ki nīs'itsix mat'tsapsiāu. ³ Anniks'isk mat'tsapsix nito'tsīmīau ot'anakimatsuauēsts, ki, mattotūkkū'axau okke'anakī-matsīs: ⁴ Ki mokōk'ix ipok'iotscmīau otanakimat-suauēsts okke'anakīmatsīs, kos'ix itsūp'pitūkkīau. ⁵ Annōk' ai'akokkemiuōk otai'sūmsi, ikōnai'okano'piiāu ki ikōnai'okax. ⁶ Ki itūt'sikiikokoi ikum'īuststsi, sat'sik, ak'okemiuā ai'puksipu; Sūksīk' kōkotatsemōssuāi. ⁷ Itūmokōnaipūau'iau am'ox ake'kuax, ki ikōn'itaisūp-pasuyīnūkiaū otanakimatsuauēsts. ⁸ Ki mat'tsapsix an'īstsiāuax mokōk'ix, kok'īnan kitōk'keanakīmatsui; tūk'ka, nitan'akīmatsīnanēsts ūk'aiisīnikaiāu. ⁹ Ki

mokōk'ix an'īstsiāuax, Sa; matakakauo'ats ksēstūn'un: Is'tapuk aumūts'kotūkkīx kōk'opumattosuai. ¹⁰ Ki ot-sakiaitapposau mōk'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'īstotosīx ipok'sipimīuaie okkem'sīnni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix nokūt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pīxīkīnan. ¹² Ki an'īstsiāuax, kitau'mūnīstopuau kimats'ksīnopuauats. ¹³ Ūn'nikaie mokōkīk', tūk'ka, kimats' ksīnipuauats an-nik' ksīstsikū'ik ki annik' itai'ksīstsikumiopik Nin'au okku'i otai'akītotopik. ¹⁴ Spots'im ītsīn'naiisīnni ne-tum'anīstsiu nīn'au annōk' pīuōk, ki nīnikōt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'īsts. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nīsītsi'ī itaw'pumaupix ki stšīk'i na'tokai, ki stšīk'i nituks'kai; ki kōnai'tappix itanīstokotsiu'ax manīst'okotsīstutsipiāu; ki itau'matto. ¹⁶ Annōk' ikuyiu'ok nīsītsi'ī itaw'pumaupix itsīs'tapu, ki itau'mūt-skotūkkūi, ki ikuyiu' stšīk'ix nīsītsix itaw'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annōk' ikuyiu'ōk na'tokūmi, ikuyiu' stšīk'ix na'tokūmīx. ¹⁸ Ki annōk' ikuyiu'ōk nituks'kūmi it-sīs'tapu, ki itatūn'akīu ksōk'kum, ki ai'ksasattomaie ot-sīn'aim otšīkīmīm'īaie. ¹⁹ Otai'sūmmosi, am'ox ap'otūkkīx otsīn'aimoauai itoto'yīnai, ki ipokoks'tūkim-iuax. ²⁰ Ki annōk' ikuyiu'ōk nīsītsi'ī itaw'pumaupix ito'to ki ito'tsīpatopīau stšīk'ix nīsītsix itaw'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okōk nīsītsi'ī itaw'pumaupix: Sat'sīt nī-tokuinan' matsīs'ītsix. ²¹ Otsīn'aim an'īstsiāuie, kitōkhs'īstututūkki, ōkhs'apotūkkūā ki emūn'apotūkkū-ūā: kitse'mūnūssatsipiāu un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametūksīnni ītsipi'īt. ²² Annōk' iku'yiuōk natokūm itaw'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokūmi itaw'pumaupix: Sat'sīt, nīmat'okuinani mats'īstokai itaw'pumaupix. ²³ Ot-sīn'aim an'īstsiāuie, kitōkhs'īstutūkki, okhs'apotūkkūā ki emūn'apotūkkūā; kitse'mūnūssatsipiāu un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īēsts: Kitsīn'aim otse'tametūksīnni ītsipi'īt. ²⁴ Annōk' ikuyiu'ōk tuks'kūmi itaw'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksīno ksēs-to'a kitse'īnai, kīkūt'tomaisūppipumatopī kitai'pokiaki, ki kīkūt'tomauanit'apīxipi kitomoi'pitūkki; ²⁵ Ki nīt-siko'pum, ki nītsit'tappo ki nitai'ksasattop ksōk'kum kitsinanā itaw'pumaupi: Sat'sīt, kītsinan. ²⁶ Otsīn'aim an'īstsiāuie, kitsauum'apotūkkūā ki kitsīstap'apotūkkū-ūā, kitsksīnoki nitai'pokiaki nīkūt'tomai'sūppipumatopī, ki nitomoi'pitūkki, ni kūt'tomauanit'apīxipi: ²⁷ Kū-maukstauokotaiīskšīxau au'awtsoomūtskotūkkīx nīt-sīx'kīmīmīx, ki nītsitotopī nōk'stītokuyitopī nītsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itaw'pumaupi, ki kotok' annōk' iku'yiuōk ke'pīx itaw'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yīx ak'okotaiāu, ki otaksinanoaiāu akauo'ī: ki annōk' itsau'okuyiuōk ak'otomou annik' ooko'ōsīnik. ³⁰ Ki ītūp'satūpīksīstsis ap'otūkkūā it-sau'okuyiuā ski'natsii: ak'itstsiu asain'sīnni ki satse'kī-nani. ³¹ Otak'ītotosi Nīn'au okku'i otstsa'pīnasīnni ipokom'ōssau otokōnatsīm'otokatatsīx, ak'otūmotokhī-taupīu otsīstsapīssō'pōtsīs: ³² Ki akokōnipotamoi'piaiau ikōnai'okauā: ki aiakanīstaiaketaipīksīstaiāu

emük'ikinaikuun manistai'aketaipiksistopix emük'ikī-nax ki apomük'ikīnax: ³³ Ki akotūpīpiuax emük'ikīnax onet'otsīs ki ap'omükikīnax otse'aksīssauotsīs. ³⁴ Omūx'ina akotūm'anīstsiuax anniks'isk onetotsīs itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nīn'naiisīni matsīk' annik' kitapīstutomokiik, otsauomap'astutoōs-si kšök'kum. ³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuu aau'ōsīn; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuu: nitsi'piitappi, ki ki-to'tokipuu: ³⁶ Nimatsīstotospa, ki kitsīs'toto-satskokipuu; nitokh'tokos, ki kitsīpīs'kotokipuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuu. ³⁷ Mokōm'otsitappix akotūm'anīstsiuaie, Nin'a, tsanīstsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinān. ³⁸ Tsanīstsi'i kit-sīts'īnopīnān, kitsi'piitappiisi ki kito'tosīnīn? Ki kimatsīs-totospa, ki kitsīstotos'atskopīnān? ³⁹ Tsanīstsi'i kit-sīts'īnopīnān kitai'okhtokos, ki kitsitau'pīssi itai'oki-akiopi ki kitsito'taatosīnān? ⁴⁰ Ki omūx'ina ak'anīstsi-uax, kitau'mūnīstopuu kanīstītūpīstutsipuai tuks'kū-ma inūx'tsīma am'ox nīx'okoax, kitanīstsi'īstu-tomokipuu. ⁴¹ Akotūm'anīstsiuax anniks'isk ote'ak-sīsausīs itau'pixk, īs'tapuk emūtskax mōkseīnsau, ūksustsinasī īs'tapuk, ek'aisepūtsīstotomoiiauaux au'tutsokuā ki oto'tokatatsix: ⁴² Tūk'ka, nitau'nots, ki kimatsīssok'ipuu: nitse'naki, ki kimat'tu-tukkokipuu: ⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuu: ni-mats'īstotospa, ki kimatsīstotosats'kokipuu: ni-tokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipīsko-tokipuu. ⁴⁴ Osto'auai ak'otūmanīstsiuaie, Nin'a Tsanīstsi'i kitsīs'īnopīnān kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pīssi itai'oki-akiopi kōkstaikaw'anīstotōsīnān? ⁴⁵ Ai'akotūmanīstsi-uax, kitau'mūnīstopu au kanīst'saiitūpīstutsipuai tuks'kūmā inūx'tsīma amox, kimat'anīstsi-stu-tomokipuu. ⁴⁶ Ki am'oxi aksīstūpitappo'iau ūsk'sī-tauksīstototspi: ki mokōm'otsitappix akittappoiau ūsk'sipaitappiisīni.

26 KI itūnīstsiu, Jesus otaiksīste'poattosēsts am'ōsts epo'awsīsts, itūn'īstsiuax otūksīnīmat-sax, ² Kītsksīnipuu aisto'kūssi ksīstsiku'īsts ak'itstsiu passover, ki Nīn'au okka'i itaumūts'kau mōk'ītsīksīs-toxōsi. ³ Omük'atoiapiekuax, ki aisīnakix, ki matap'pix otsīn'aimoauax itūmitūpaumooiau sp'a'toiapiekuūn Caiaphas oko'aii. ⁴ Ki ai'sītsīpsattseiau mōk'anīstokot-sīmmiotoōsuaie Jesus, ki mōk'itsenitōsuaie. ⁵ Ki an'iau, pinīts'tsīs oye'tani ītsīksīs'tsikui ōkskakūmīst-sikīniau matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pīssi Bethany, Simon leper oko'ai otsīstīps'taupīssi, ⁷ Ake'ua itoto'aie, ipa'tūkkiu alabaster atūxak'sin puye' itsūp'patomaie, akai'īnxkīmasiuaie, ki otau'yisaie itsita'suyīnīmaie otokōn'iaie. ⁸ Ki otūksīnīmats'ax otsīnīs'saxaie, ītse'tūkkiax, ki an'iau mauk'etsīnikatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi īs'taiekekaiīxkīmasiuiopi, ki kīm'atapsix īs'tauokotauopīuaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsīmsi, an'īstsiuax, kumauk'sauaīksīxinoauaiīksīx ake'ua ōkh'siu nitapīstutu'yipi. ¹¹ Kšēsto'au, kīmatapsix kitūsk'sauopok-

semokoaiu; ki nēsto'a kimat'ūsksauopok-semokipuu. ¹² Am'ok puye' nostūm'i otsīta'suyīnīssi itsīstuts'imaie mōkītsopuiapīstutuyīssi nōkitak'itsasi. ¹³ Kitau'mūnīstopuu am'oi ōkhs'itsīnīksīnni amianīst-an'īstopi kōnūs'ksōkkumā, am'ok, am'o ake'ua otap'īs-tutsipi ak'ūtanīstomaie, mōk'ītūksīnoōsi. ¹⁴ Na'tsikop-utsix, tuks'kūmā, anīstau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanīstap'pi ki-tak'okokipuai, ki nitakitūp'omutskau kšēsto'au? Ki nit-sī'tuyīuaie nīp'pii ksīx'kīmīx. ¹⁶ Ki annik' itot'apsat-sim mōk'itamūtskōsaie. ¹⁷ Ke'tani kūt'taikopūtstsi, īs-totom'īksīs'tsikui, ūksīnīmats'ax itoto'iau Jesus, ki an'īstsiuaie, Tse'a kit'stapa kōk'sopuiapīstutosīnan kōk'kītsōyīsi passover? ¹⁸ Ki an'iu īs'tapuk akap'ioyīs, ki om'ūmā nīn'auūmā anīstok', Nin'a, an'iu, nitsīksīst-sikum'i aststsi'u: koko'ai nitūs'ksīnīmatsax nitak'opok-soyīmaiau passover. ¹⁹ Ki ūksīnīmats'ax manīst-an'īstopi itan'īsttutsīmiax; ki itso'pōutsīstutsīmiau passover. ²⁰ Ki otau'tūkkusi, ipokitau'pīmiuax na'tsikop-utsix. ²¹ Ki otau'yīsau, an'iu, kitau'mūnīstopuu tuks'kūmā kšēsto'au kītakaumūts'kauki. ²² Ki eks'kaiīkīkīn'etūkkiau, ki ikōnau'mūtūpanīstsiuaie, Nin'a nēsto'akats? ²³ Ki an'iu, annōk okī'tsīs nitopok-sīstapīmakemauok kos'i nitakaumūts'kauk. ²⁴ Nin'au okku'i itanīstsi'itappo nitsīn'awpi: ak'itūpokapiu annōk' nīn'auōk imūts'kauōk Nīn'au okku'ī! Kūt'taipokaiiuiopi annōk' nīn'auōk, īs'taōkhsuiopi. ²⁵ Judas anni'īsk itse'mūtskaukisk, itūm'anīstsiuaie, Nin'a nēsto'akats? An'īstsiuaie, kitan'ī. ²⁶ Ki otau'yīsau Jesus ito'tsīmaie ke'tani ki itatsīm'īstutsīmaie, ki itaumin'īmaie, kī ikot-siu'ax ūksīnīmats'ax, ki an'iu, Matsīk', oyik'; am'oiuak nostūm'i. ²⁷ Ki mat'tuyīuaie kos'i ki thanks ikotūk'kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'sīmattok; ²⁸ Am'okauk nit-sa'apūn, mananīst'etoksīnni itūp'itsiu itsai'kīmskau akai'tappix otsauum'itsitappiisuaēsts mōk'sinīsēsts. ²⁹ Ki kitan'īstopuu nimatakūtsīmattopa am'ok mīniokke sauomo'pokīstīpsīstīmattomīnaniki manīs'si nin'a ots'īnnaīssīnni. ³⁰ Ki otinīk'sau natoī'īnīksīnni itūp'sūxīau nitum'moyi Olives. ³¹ Jesus itūm'anīstsiuax, nēsto'a kītak'okōnūskīmskūkipuu annok'ā koko'ikā: tūk'ka, sīn'aip, nitak'auaiakiau annōk' ūks'kūmiuōk emük'ikīnax, ki ot'omükikīnauāssīnna īsto'mükikīnax akūneto'iau. ³² Aīksīstatsipuu'eniki kitakitūpo-toma'topuu Galilee. ³³ Peter an'īstsiuaie, ikūm'okōnūstsskīmskūkīssau kšēsto'a, ni-mat'akīstsskīmskūkipa. ³⁴ Jesus an'īstsiuaie, ki-tau'mūnīsto, Annok' koko'ik otsauomit'awkkūmsi nipuu'ā nioks' kai kitakani kimatsksīnok'ipa. ³⁵ Peter an'īstsiuaie ōkskakūmopoks'eniop, nīmat'akanīpa kī-matsksīnopa; neto'ī ikōnau'aniīax ūksīnīmats'ax. ³⁶ Je-sus itūmitūpopokomīuax Gethsemane an'īstop, ki an'īstsiuax otūksīnīmatsax, annom' stau'pik, nitakit-tappo omim' nōkītūt'tsīmōiikasi. ³⁷ Ki mat'tuyīuax Pe-ter, ki Zebedee otsīstok'īokuyix, ki itaumūtūpīkīkīn'etukki ki itau'mūtūpeikapīstau. ³⁸ Itūm'anīstsiuax nitsitūpīkīkīnetukki e'īnsīnni: annom'

stau'pik, ki ök'itüskskatükkiop. ³⁹ Ki pa'tsiistüpaatsiuax, ki isstokopi'u ostoks's', ki itüt'tsimoiikau ki an'iu, Nin'a, iküm'okotsitstsissi am'oi kos'a ünnianistis'tüpipotoössi; nimatakitsitan'ats, ksęsto'a kitak'itsitan. ⁴⁰ Ki matskito-to'ax otüsksinimats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiuaiie Peter, Awx'ats? Kiküt-taukotüskskümmokipa tuks'kai itai'ksistsikumioipi? ⁴¹ Mokök'etsik ki a'tsimoiikak, kökstaitsipissuai is-saks'ksinüksinni; sta'aw itsitsi'tatomaie ki ix'isakuyi matsi'uats. ⁴² Ki mats'istapu ki itüt'tsimoiikau, ki an'iu, Nín'a, am'oi kos'a sauomot'aisimmieniki sauomis'tüpipotomokeniki, kitak'itsitan. ⁴³ Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'asax: tük'ka issoksím'au oöps'puauax. ⁴⁴ Ki itskítsiuax, ki mats'istapu, ki nioks'kai itüt'tsimoiikau, ki netoi' au'aniu. ⁴⁵ Itüm'ito-toiax otüsksinimats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki is-sik'sistsikok: sat'sik aststsiu' itai'ksistsikumioipix, ki Nin'au okku'i itüp'aumütskau sauum'itsitappix ot-su'auęsts. ⁴⁶ Nipua'k, ökittäppau'op: annök' ni-takaumüts'kauök aststsiu'. ⁴⁷ Ki otsa'kiai epuyissi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'küma ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix ki söksis'tsists ipa'tükki, itototoiau omük'atoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax. ⁴⁸ Ki annök' imüts'kaüočkaie ikotsiu'ax apsto'sinni, ki an'iu, annök' nitak'sinnauskippauök, an'nökauk: mi'eenok. ⁴⁹ Ki iköm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsin'nauskippuaie. ⁵⁰ Ki Jesus an'istsiuaiie, Napi'ä, kumauk'sipuksipuksiks? Itümitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie. ⁵¹ Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'küma it-sitüpiüks'tsakuaie otsin'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuun tuks'kümi otap'automok ot'aua-iakiokaie, ki kök'sinimaie okhtok'isaie. ⁵² Jesus itüm'anistsiuaiie, kitsin'usstoanä otsits'tsipi iststsi'is; anniks'isk matap'pixk mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enittaiau. ⁵³ Kit'stapa nökküttokotsitüp'atsimoiikani nin'ä, ki annok' nökökuyissi otsitsksistsikoputsix le-gionix otatsim'otokatatsix? ⁵⁴ Tsa akokototümünistsis-tutsipa nato'i'sinaksists, mök'itünistsissi? ⁵⁵ Neto'ik itai'ksistsikumioipik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kiküt'anistsipuksipa'akipuaia kanist'sitappopuaia kö-mos'iepitsi annök' pa'tükkiuök inus'stoax ki sök-sis'tsists, kök'otoksuai? Anis'tsiksistsikuists ki-topokau'pimopuaia omük'atoiapioyis köküksinimats'opuaia ki kimatseen'okipuaia. ⁵⁶ Ki am'ostsk ikö-naiststusipi möks'enüpanistosau prophetix osi-nak'suauęsts. Ikönüksinimatsax itüm'skittsiiu ki ai'tsimmutaiau. ⁵⁷ Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itüpipi-uaie Caiaphas, sp'atoiapiekuun, itomoi'piawpiaia ai'si-nakix ki omüks'imix nin'ax. ⁵⁸ Ki Peter piaapütsitü-pa'tseuaie sp'atoiapiekuun oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'pimiuax ap'otükkix mökitoköna'i'nisi. ⁵⁹ Annok', omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax ki ikönau'kök-itsimax, istüp'iksistapenüpanissinni ap'satsimiau möks'enitösauaie Jesus; ⁶⁰ Ki matokonim'axau; otsi-to'tosax akai'tappix aiksistapenüpanix, matokonim'ax-

au. Sako'okhtsim ito'toiaua na'tsitappiix ai'tapksisenü-panix, ⁶¹ Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokapistutsip nioks'kai ksistsiku'i. ⁶² Ki Sp'atoi'apiekuun itsipuaia, ki an'istsiuaiie, kitakstaie'puyipa? Tsanistapiua am'ox kitse'nüpanipiaua? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsiuaiie, kita'tauünisto Äp'is-totokiuia ipai'tappiua, kök'aniksinnan iküm'ümeniki Christ, Ap'istotokiuä okku'i. ⁶⁴ Jesus an'istsiuaiie, kit-semüniani; ki kitan'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni istset'otsisi ki umutsipuk'sipusi Spots'im istsisoksis'tsikuists. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun itümai'pinotsimęsts otsistotos'ists ki an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiuä; nitak'otsikipi-nana stsik'ix e'ęnüpanix? Sat'sik, kikai'okhtoauau oks-sis'tapiniköttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuaia? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttüttsiuaiie ostoks's'iaie, ki oto'auęsts itsitauaiak'iauaie: ki stsik'ix omi'tsikinst-spuauęsts itsitauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksęsto'a Christ e'ęnüpanikinän, Tükka' kítuaiaik'ioka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokitsim'i pistots'im: ki ake'kuun itoto'iaie, ki an'iu, ksęsto'a kitopokom'au Jesus Galilee istitappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anistsiuax matap'pix ni-matsksinoau'ats nimatsksinipa kitan'ipi ⁷¹ Ki ot-sitüp'süksi kitsim'iapioyis, stsik'i ake'kuun nan'nuye-naie ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth istsitap-pim'i. ⁷² Ki mata'toünü, ki an'iu, nimatsksin oau'ats nin'au. ⁷³ Ki otai'pistsiksissüm mosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'istsiuaiie Peter, E'münü, ksęsto'akauk tuks'küma: kitse'poawsists kitse'ęnüpaniki. ⁷⁴ Itümaumütüpipako'sinepuyiu, ki itaumütüpü-tau'ünü, nimats'ksinoau'ats nin'au. Ki nipuaia sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter isksinim'iaie Jesus ote'poawsin-niaie, annik' itanis'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuaia nioks'kai kitak'ani kimatsksinokipats. Ki itsüx'iu, ki it-sok'auasainiu.

27 OTAP'INÖKKUSI, könau'mükatoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax itüp'okökitsimaiau Je-sus möks'enitösauaie; ² Ki otai'isksipistössauaie, itünistüppip'iauaie, ki itüp'aumütskaiauaie Pontius Pi-late, anni'isk ninai'isk. ³ Judas, anni'isk otse'müt-skaukisk, otsinno'ösaie, otanis'sax möks'einsi, it-sisauai'tsitau, ki mat'skittotsipotuyiuax omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax niip'pix ksix'k'imix, ⁴ Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'müt-skatop mököm'otsaapünni. Ki an'iau, Tsanistappi ni-tokanistappiki'pina'a? Ksęsto'a kitak'satsip. ⁵ Ki itsip-sts'istüpapiksistsiuax ksix'k'imix omük'atoiapioyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'köpsiu. ⁶ Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauaia ksix'k'imix, ki an'iau, matökhshiu'ats ök'itsüppitsösau ats'im'isokaiis, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau. ⁷ Ki itau'kökotomotseiau ki itopum'at-tomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itstsösau. ⁸ Ün'nikaie itüsk'sunnistainiköttop a'apünni istsin'sim-man. ⁹ Itümeenüpanistomaie annik' otan'ipikaie Jere-

my prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksix'ix'k'imix, umutopum'atopiaie annok' Israel itüniau ũnni mõkanistsixk'imas; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nanistün'ik Ap'istotokuia. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimiuiaie, nin'aii; ki nin'auä ai'süppoottsesatt-suaie, ki an'iu kikütam'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsuaie, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inax ote'ēnūpanistösauaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itüm'anistsuaie, kiküttaisuokhtoau'axau akauo'yi kitse'nūpanikoists? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auä eik'skaietükkiu. ¹⁵ Annok' oye'tani nin'aua itūskaipotoyiuiaie tuksküm'i eēn'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsiau tuks'kümi eēn'naii, Barabbas an'istau. ¹⁷ Ün'nikaie otokönau'moö sax, Pilate itünis'tsiuax, Tükka' kit'statauä köks'ipotomosuai? Tsöktau Barabbas, tsöktau Jesus, annok' an'istauök Christ? ¹⁸ Tük'ka šksinim'aie umutsiksissat'siuö sau, itaumüts'kau. ¹⁹ Otsitau'pissi okök'itsimani štsiso'pötsis, otokem'an itüpüt'okötsuaie ki an'istsuaie, pinotokan'istappikit om'ä moköm'otsitappiua: tük'ka akauo'iēsts nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiēsts. ²⁰ Ki omük'atoiapiekuax ki omüx'inax eikakimattsiuax matap'pix mök'aukömönistösauaie Barabbas, ki Jesus möks'einsaie. ²¹ Nin'auä an'istsiuax, Tükka' na'tokümix kitstatauau'a köks'ipotomoössuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'istsiuax Tsa nitakünnistutoau'ats Jesus, an'istauök Christ. Ikön'auanistsuaie, ũnnianistauai'istais. ²³ Ki nin'auä an'iu, kumauk'anistauaisiks? Tsan'istapiu'äts otsauum'itsistutüksinni? Akauo'yi itsokse'puyiau ũnnianistauai'istais. ²⁴ Otsin'is'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsišsi äšinata'pii ito'tükkiu okke', ki itüs'tsimmiu ot-sipot'aipuyimö sax matap'pix, ki itüniu', nimat'oto-toimoko'ä am'o moköm'otsitappiua otsa'apünni: ksēs-to'auä sat'sik. ²⁵ Itümökönai'puyiau matap'pix, otsa'apünni ũnnianistots'tsišsuaie nēstün'an ki no'kosinix. ²⁶ Itümipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksistšistsipšösaie Jesus, emüts'kauaie öksiks's'toxösaie. ²⁷ Ninauä otseēnakem'ix itüp'p'iauaie Jesus itoköno'paupi, ki itokönaumoi'piiua eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isoköšimi itsüps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsinissau ksissišt-sümmoköni, itsis'tsümmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki auanaukopistuksis'akötsiauaie, ki ai'ksistapanistsuaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiauaie, ki matsimiau apai'i ki otokön'iaie itsitau'aiak iauaie. ³¹ Otai'ksistšistsapanistšsuaie, asso'köšimi itsauts'imiauaie, ki otau'ütsisoköšimaie itsüps'kaiauaie, ki itsistap'p'iauaie mök'auaiistasuaie. ³² Ki otsüks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikösim Simon: išskuopa'atsiauaie otauai'staksin, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokisasiik, müksikünükotokönik, ³⁴ Ikots'iauaie moksimatossaiiai' itsipoku'yi ki gall ipa'sokasuyinimiauie: ki otüt'totsisaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki

itau'aiistaiiauaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketotsipiēsts, itsi'kötsotsiēsts: möks'eēnūpanistosi annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki itsi'kötsopnaaia. ³⁶ Ki ito'piiua ki üs'sümmiauaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokön'i spots'i ksis'tapanissinni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kömos'iepitšix ipauai'istauax tuksküm'i onet'otsisi ki stšik'i otse'aksissauts. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsištsipsttsiauaie, ki auauükia'p'ixiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annok' ipüxin'imök omükato'i'apioyis, ki nioks'kai ksistsikuists itsiksist'apistutsimök, kömotse'piosit. Iküm'ümeniki Ap'istotokuia okku'i inisa'atoat auai'staksin. ⁴¹ Neto'i omük'atoiapiekuax neto'nitaiksistapanistsuaie, kiai'sinakix ki omüx'imix ipokaniau, ⁴² Kömotse'piuax stšik'ix ki matokotsikömotsepiosiu'ats. Ikümüm'issi Israel otsin'aim, ũnanistšinnisa'atos auai'staksin, ki nitakaumai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyiauaie Apistotoki'i: annok' ũnnianistsikömotse'piösaie, maksinan'attüsaie: tük'ka iüniu', nēs-to'akauk Ap'istotokuia okku'i. ⁴⁴ Kömos'iepitšix ipok'auaistapixk neto'yistsk nokütsitüp'apiximiauēsts okhpe'kists. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksistsikümüiopi konüs'ksökkumä itüp'skinatsiu piksu'yi itaiksistsikümüiopi. ⁴⁶ Ki otsipik'susi itai'ksistsikümüiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itüni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kisasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skikiks? ⁴⁷ Stšik'ix itai'puyixk, otokh'tšimsau', an'iau, Am'o ninau nan'nikötsuaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kümä itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kimiauaie itsipoku'yi, ki itstom'iaie apai'i, ki ikotsiu'aie möksimattosaiai'i. ⁴⁹ Stšik'ix an'iau, ki'ka, ök'sat-sip maks'ikümipuksipusi möksikömotse'pišsuaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuyissi, itaumüts'kauaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omük'atoiapioyis itsi'koksok'iakiopi ai'aketsinikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksök'kumä itsi'papuyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopiiua; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opiiua; ki atsım'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostüm'ouaēsts itsipua'ax, ⁵³ Ki ota'atsipuwasi Jesus, itsux'iau aken'imaništs, ki itüp'ipimiau atsımakap'ioyisi, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ä, ki otopokom'ixk, otopoküs'satükkimmaxk Jesus, otsinno'ö sau ksök'kumi otsi'papuyiisi, ki otsin'is'sau annists'isk itstutšip'istšsk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emün'iümüi Ap'istotokuia okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex'pie'tsi itüs'sümmiauaie, anniks'isk itotopokiuo'iixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauaux Mary Magdalene, ki Mary, James ki Joses oksis'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai. ⁵⁷ Otai'tükkuksi, akotsin'auä Arimathæa itsitappim'i an'istau Joseph, ito'to, tuks'küma Jesus otüskšinimats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki iköm'önistomaie Jesus stüm' i aie. Pilate itümün'iu mökaumütskatosaie mostüm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'monimaie ksixistokh'aipistsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'auapimiauie aken'imani itokitsim'i, ki itsistapu.

⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stsīk'i Mary, itotau'piauāie aken'imani. ⁶² Ki annik' ksīstsiku'ik otōkhs'apīstutosau, mat'apinōkkusi, omūk'atoiapiekuax ki Pharisees ikōnītoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitūsksksīnipīnan om'ā ai'pīstsīksīstutūkkiuā otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksīstsiku'i nitak'aatsipuu. ⁶⁴ Anit' ōkhs'īstut-sīssi aken'imani nioks'kai ksīstsiku'īsts, otūs'ksīnīmat-sax mōkstai'sepiotosax, mōkstai'kōmosai'īsax, mōkstai'anīstosauax matap'pix, ūk'aipuu: ki sako'ipatsīstutūksīnni aks'īstūpskīts top matom'ipatsīstutūksīnni. ⁶⁵ Pilate an'īstsiuax mattok'au eēn'akex; īs'tapuk, mi'īs-tutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'īstutsīmiau ake'niman, īskskūm'iauaie ok'otoksōkh'sepīstan, ki īstsi'iauaie eēn'akex.

28 ISSĪK'SĪSTSIKUYII ksīstsiku'i otai'ksiuosaie, otaumūtūpapinōk'kusaie īssīk'atoīksīstsikui, Mary Magdalene ki stsīk'i Mary itoto'iau mōks'īniīsau ake'nimani. ² Ki, sat'sīt, ksōk'kumā ai'papuyiu: tūk'ka Ap'īstotokiua oto'tokatatsīs spots' im itsīnnīssō'iīnai, ki ito'to ki matskoap'imiauaie ok'otoksokh'sepīstan ki itop'auaie. ³ Ostoksīs'si netoinitai'natsiuaie popos'īsts, ki kiai'ksīstotosiu neto'i kon'skui: ⁴ Ki ūsk'skatūkkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiiau enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsīs an'īstsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksīnip kitap'ūssūmmauu Jesus annōk' kaiīs'toksauōk. ⁶ Mat-sīnakuaiēm'ats: tūk'ka, ūk'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sīk otsit'sipi Nīn'ā. ⁷ Ki kīpi'tappoak, ki anīstok'ax otūs'ksīnīmat-sax otse'īnsīnni ūkaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsīn-noauu: sat'sik, kikau'anīstopuu. ⁸ Ki itsikīp'īstupaato-

miauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametūkki-
au; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otūs'ksīnīmat-
saxaie otse'poawsīniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mōkītsīn-
nikoōsauax otūs'ksīnīmat-saxaie, sūm'mīs, Jesus ito'tat-
semiuax ki an'īstsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki eīn'īmi-
aiaie okōt'sīstsāie, ki ita'tsīmīmmiauaie. ¹⁰ Jesus
itūm'itūnīstsiuax, Pinikopuk; mīs'tapuk, anīstok'au
nīx'okoax mōk'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'it-
sīnokiau. ¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, sūm'mīs, stsīk'ix
ūsks'katūkii itoto'iau akap'ioyīs, ki aitsīn'nikoyiaua
omūk'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokōnau'moōsau ki
omūx'īnax otokōnai'puyīsau, ikotsi'auax eēn'akex
akaiēm'i itaw'pumaupix, ¹³ Ki an'īstsiuax, ūnnik'
otūs'ksīmīmat-sax nitsa'kiaiokasīnan, sepioto'iax ki it-
sikōmos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nīn'a okhtsīs'sāie, nitaksemū-
nan ki kitakītsikōmotse'piopīnan. ¹⁵ Mat'toyiaua
itaw'pumaupix, ki otsksīnīmatseipuaiaiax iia'tutsīmi-
au ki annik' anīssīn'nik Jews sa'kiauanīstomiax. ¹⁶ Nit-
si'koputsiax otūs'ksīnīmat-sax itappo'iax Galilee ni-
tum'mo, Jesus otan'īstopi. ¹⁷ Ki otsīnno'ōsuaie itat-
sīm'mīmmiauaie: ki stsīk'ix sai'etūkkiax. ¹⁸ Ki Jesus
ito'toax ki ai'sitsīpsattsiauaie, ki an'īstsiuax, kō-
nau'tūmapsīnni spots'im ki ksōk'kum nit'okoko. ¹⁹ Ūn'nikaie, īs'tapuk, īsksnīmat'sokau kōnau'mianīstsi-
tappii, ūs'tapīnokau ninikōt'tokēsts otsīn'ikōsīmēsts
kīn'un, ki okku'i, ki atsīm'istaaw: ²⁰ Isksīnīmat'sokau
mōk'satsīsauēsts kītan'īstopuauests; ki sat'sit,
kitūsks'opoksemopuu anīstsiksīs'tsikuīsts aīksiuo'si
ksōk'kum.